

Instytut Rozwoju Gospodarczego

**SZKOŁA GŁÓWNA HANDLOWA
W WARSZAWIE**

Katarzyna Majchrzak

**KONIUNKTURA W HANDLU
IV kwartał 2020**

PL ISSN 2392-3709

Badanie okresowe nr 108

Rada Programowa:

Elżbieta Adamowicz (przewodnicząca), Joanna Klimkowska (sekretarz), Marek Rocki
Marco Malgarini, Gernot Nerb, Ataman Ozyildrim, István János Tóth

Komitet Redakcyjny i adres redakcji:

Konrad Walczyk (redaktor naczelny)
Katarzyna Majchrzak
Ewa Ratuszny
Agnieszka Danelczyk

ul. Madalińskiego 6/8, 02-513 Warszawa
www.sgh.waw.pl/irg

Wydawnictwo:

Szkoła Główna Handlowa w Warszawie
al. Niepodległości 162, 02-554 Warszawa

Publikacja została zrecenzowana zgodnie z wytycznymi MNiSW

Wersja elektroniczna czasopisma jest wersją pierwotną

©Copyright by Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, Warszawa 2020

Wszelkie prawa zastrzeżone. All rights reserved.

ISSN 2392-3709

Nr rej. PR 18397

Informacje zawarte w niniejszym biuletynie oparte są na wynikach ankietowego badania koniunktury w handlu, przeprowadzonego przez IRG SGH po raz 108. W badaniu uczestniczyły 283 przedsiębiorstwa. Metoda badawcza koniunktury opisana jest na stronie:

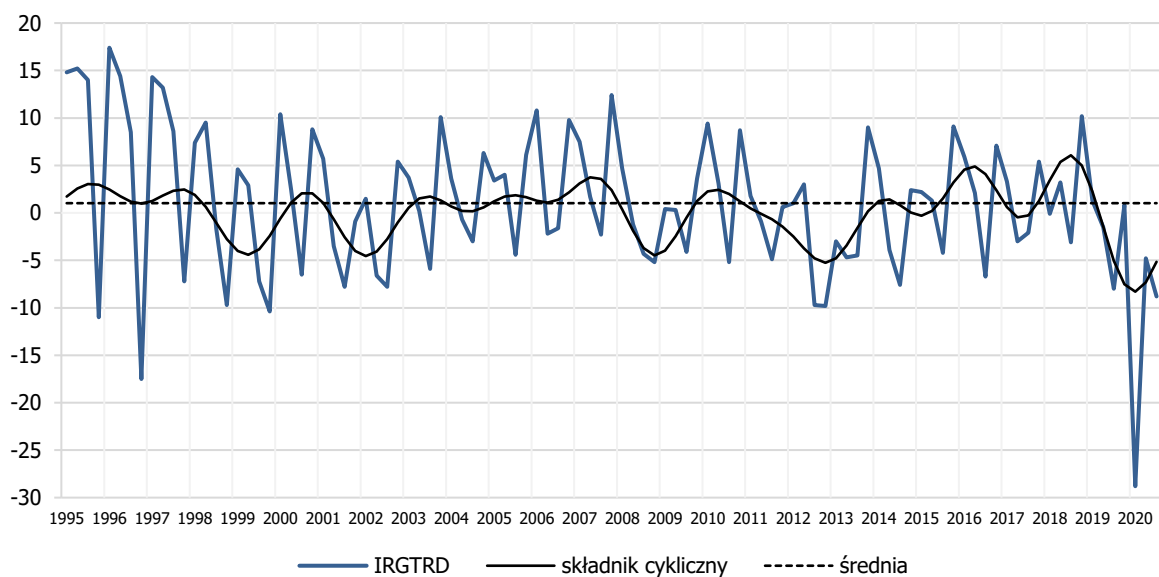
<http://kolegia.sgh.waw.pl/pl/KAE/struktura/IRG/koniunktura/Strony/metody.aspx>.

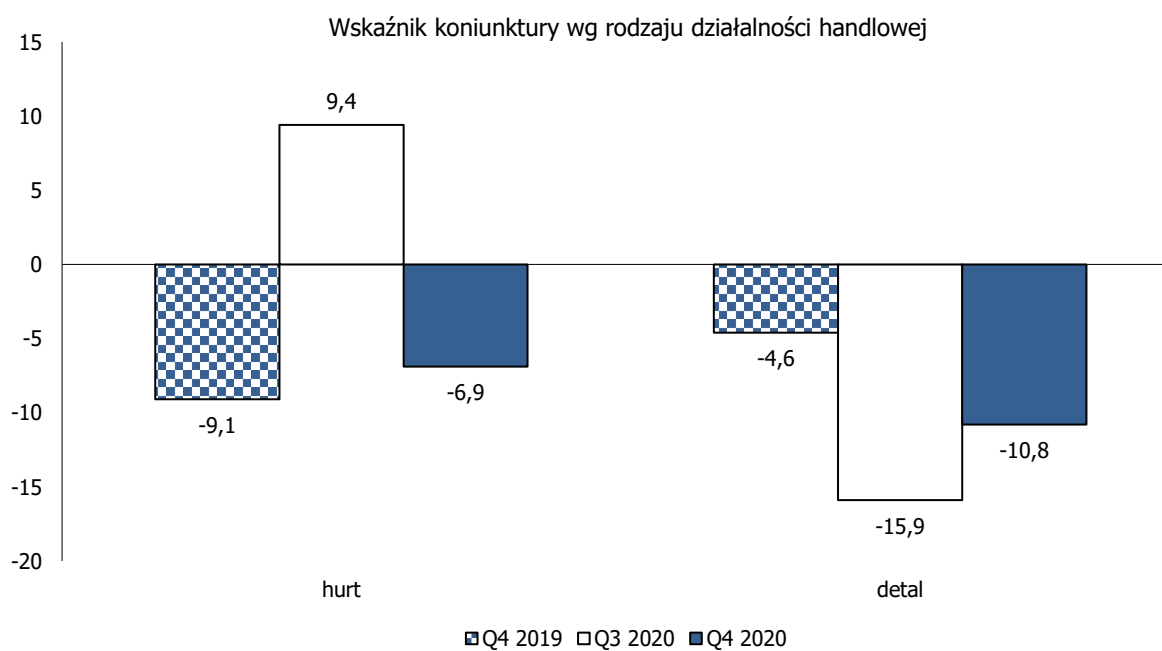
SPIS TREŚCI

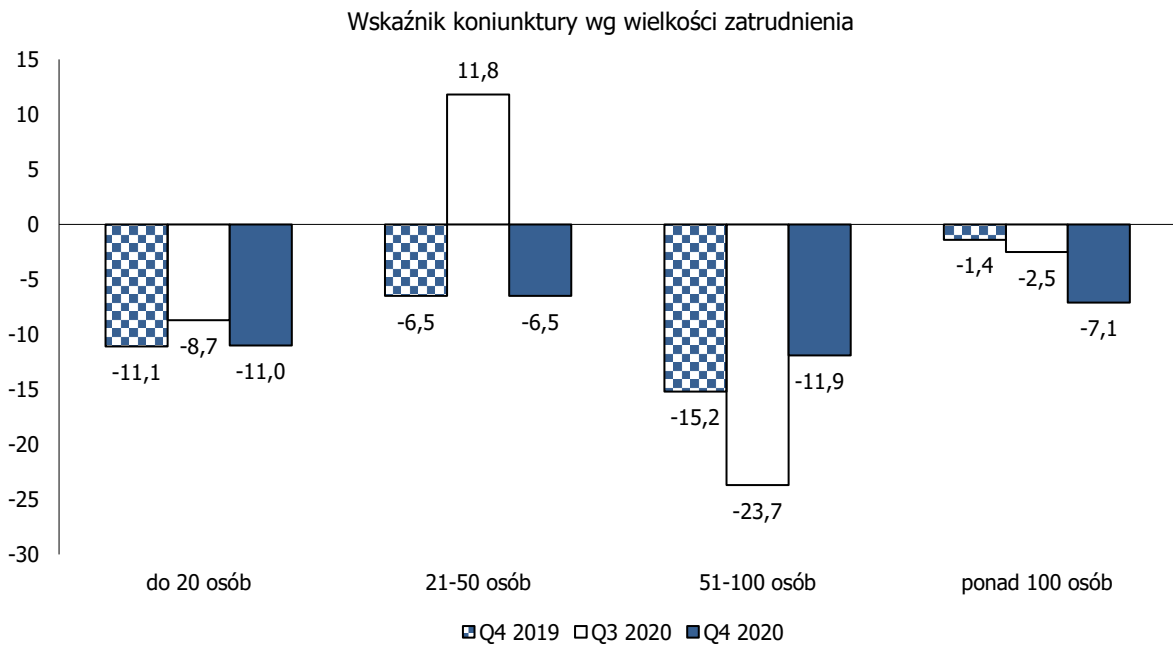
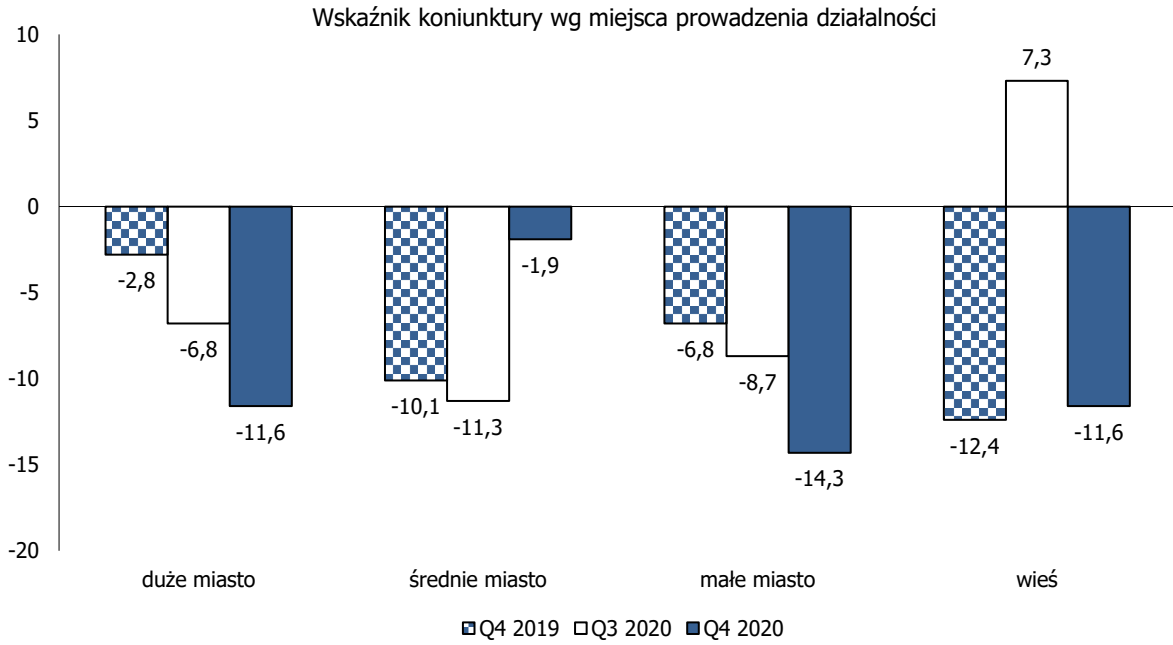
I.	WSKAŹNIK KONIUNKTURY	4
II.	WYNIKI BADANIA I WNIOSKI	6
	1. Wnioski ogólne	6
	2. Wyniki szczegółowe	9
	SYTUACJA PRZEDSIĘBIORSTWA	9
	SYTUACJA FINANSOWA	11
	ZAPASY	13
	ZAKUPY OD DOSTAWCÓW KRAJOWYCH	15
	ZAKUPY OD DOSTAWCÓW ZAGRANICZNYCH	17
	ZATRUDNIENIE	19
	KONKURENCJA MIĘDZY PRZEDSIĘBIORSTWAMI HANDLOWYMI	21
	WOLUMEN SPRZEDAŻY	23
	POWIERZCHNIA MAGAZYNOWA	25
	OGÓLNA SYTUACJA PRZEDSIĘBIORSTWA	27
	CENY TOWARÓW	29
	CZYNNIKI OGRANICZAJĄCE POPRAWĘ SYTUACJI PRZEDSIĘBIORSTWA	29
III.	SUMMARY	30

I. WSKAŹNIK KONIUNKTURY

składowe salda	Q4 2019	Q1 2020	Q2 2020	Q3 2020	Q4 2020
1. wolumen sprzedaży - przewidywania	-18,6	-2,3	-45,8	-11,3	-15,2
2. zakupy towarów od dostawców krajowych i zagranicznych - przewidywania	-16,8	-12,6	-38,6	-15,4	-16,1
3. zapasy - stan	-11,4	-17,3	1,9	-12,2	-5,0
wskaźnik koniunktury (IRGTRD): $(1+2-3)/3$	-8,0	0,8	-28,8	-4,8	-8,8

II. WYNIKI BADANIA I WNIOSKI

1. Wnioski ogólne

1. Koniunktura w handlu w IV kwartale 2020 r. pogorszyła się. Wartość wskaźnika koniunktury IRG SGH (IRGTRD) zmniejszyła się w ciągu kwartału o 4,0 pkt i obecnie wynosi -8,8 pkt. Jest niższa od średniej dla czwartego kwartału z ostatnich dziesięciu lat (wynosi ona -5,9 pkt) oraz niższa od poziomu odnotowanego przed rokiem (-8,0 pkt w IV kwartale 2019 r.).

2. Spadek wartości wskaźnika odnotowano dla większości grup przedsiębiorstw klasyfikowanych wg liczby zatrudnionych; największy, o 18,3 pkt, dla zakładów zatrudniających od 21 do 50 osób, a najmniejszy, o 2,3 pkt, dla firm o zatrudnieniu do 20 osób. Jedynie w przypadku przedsiębiorstw zatrudniających od 51 do 100 osób w ciągu kwartału nastąpił wzrost wartości wskaźnika koniunktury (z poziomu -23,7 pkt do -11,9 pkt).

3. Pogorszenie się koniunktury sygnalizują przedsiębiorstwa hurtowe (z poziomu 9,4 pkt w III kwartale do -6,9 pkt w IV kwartale). W przypadku przedsiębiorstw prowadzących działalność detaliczną, pomimo odnotowanego wzrostu, wskaźnik koniunktury utrzymał wartość ujemną (-10,8 pkt w IV kwartale vs -15,9 pkt w III kwartale).

4. O pogorszeniu się koniunktury informują również przedsiębiorstwa prowadzące działalność w dużych i małych miastach oraz na wsiach. Największy spadek wartości wskaźnika – z poziomu 7,3 pkt w III kwartale do wysokości -11,6 pkt w IV kwartale – odnotowano dla przedsiębiorstw działających na wsiach. Z kolei najmniejszy spadek zaobserwowano dla przedsiębiorstw z dużych miast – wartość wskaźnika zmniejszyła się w ciągu kwartału o 4,8 pkt (z poziomu -6,8 pkt w III kwartale do -11,6 pkt w IV kwartale). Pomimo wzrostu wartości wskaźnika dla grupy przedsiębiorstw działających w miastach średniej wielkości, o 9,4 pkt w ciągu kwartału, pozostał on ujemny (-1,9 pkt).

5. Przedsiębiorstwa handlowe sygnalizują pogorszenie się koniunktury. Pogorszyła się zarówno ich sytuacja ogólna jak i finansowa. Zwiększyły się co prawda wielkości zakupów produktów krajowych i zagranicznych, zatrudnienia, wolumenu sprzedawanych towarów, wielkości zapasów oraz powierzchni magazynowej, ale pomimo wzrostów pozostały one ujemne. Ankietowani ocenili ogólną kondycję swoich przedsiębiorstw jako dobrą. Przewidywania ankietowanych dotyczące perspektyw rozwoju ich firm w ciągu najbliższych 6 miesięcy są jednak pesymistyczne.

6. Od początku prowadzenia badań koniunktury w handlu przedsiębiorstwa niezmiennie wymieniają trzy czynniki utrudniające rozwój działalności: wysokie koszty zatrudnienia pracowników, niedostateczny popyt i silną konkurencję. Tak też było w IV kwartale 2020 r. Odsetki ankietowanych, którzy wskazują te trzy główne bariery, wynoszą odpowiednio: 51,1% (72,5% w III kwartale 2020 r.), 49,7% (50,0% w III kwartale) i 44,7% (61,8% w III kwartale). Ponadto, rozwój działalności handlowej utrudniają: możliwość uzyskania kredytów, niedostateczna podaż oraz wysokie koszty oprocentowania kredytów.

7. Wartość salda odpowiedzi na pytanie o ogólną sytuację przedsiębiorstw handlowych zmniejszyła się w porównaniu z III kwartałem 2020 r. o 20,3 pkt, osiągając wysokość -29,5 pkt, niższą od poziomu zanotowanego rok wcześniej o 12,2 pkt. Przedsiębiorstwa spodziewają się również dalszego pogorszenia się swojej ogólnej sytuacji ekonomicznej w najbliższych miesiącach; wartość salda prognostycznego wynosi -23,0 pkt.

8. Pogorszyła się również sytuacja finansowa przedsiębiorstw handlowych. Wartość salda zmniejszyła się w ciągu kwartału o 14,8 pkt i wynosi -22,4 pkt. Jest również niższa od wartości z IV kwartału 2019 roku (wówczas -15,8 pkt). Rozkład odpowiedzi w IV kwartale jest następujący: 10,2% badanych przedsiębiorstw uznało, że w stosunku do III kwartału 2020 r. ich sytuacja finansowa

poprawiła się, 57,2% ankietowanych stwierdziło, że ich sytuacja nie uległa zmianie, natomiast 32,6% badanych odnotowało jej pogorszenie się. Przedsiębiorstwa handlowe spodziewają się niewielkiej poprawy ich sytuacji finansowej w kolejnych miesiącach (wartość salda prognostycznego równa -21,8 pkt).

9. Wartość salda odpowiedzi na pytanie o wielkość zapasów wzrosła względem III kwartału 2020 r. o 7,2 pkt i wynosi obecnie -5,0 pkt. Jest wyższa od wartości sprzed roku (wówczas -11,4 pkt). Rozkład odpowiedzi jest następujący: 17,7% badanych przedsiębiorstw uznało, że ich zapasy się zwiększyły, 59,5% nie stwierdziło żadnych zmian w ich poziomie, a 22,7% ankietowanych poinformowało o spadku wielkości zapasów. Przewidywane jest obniżenie poziomu zapasów przedsiębiorstw handlowych w nadchodzących miesiącach; wartość salda prognostycznego wynosi -19,2 pkt.

10. W ciągu ostatniego kwartału zwiększył się poziom zakupów od dostawców krajowych. Wartość salda wzrosła z -26,4 pkt do -17,3 pkt. Jest niższa do wartości zanotowanej w analogicznym okresie 2019 r. (wówczas -11,9 pkt). Przedsiębiorstwa handlowe spodziewają się, że poziom zakupów od dostawców krajowych nie ulegnie zmianie w następnych miesiącach.

11. Wzrosła również wartość salda odpowiedzi na pytanie o wielkość zakupów od dostawców zagranicznych (z poziomu -16,4 pkt do -13,2 pkt). Jest jednak niższa niż w IV kwartale 2019 r. (wówczas -3,7 pkt). Na bieżącą wartość salda złożyły się następujące odpowiedzi: 10,1% ankietowanych zwiększyło – w porównaniu z III kwartałem 2020 r. – zakupy od dostawców zagranicznych, 66,5% utrzymało je na dotychczasowym poziomie, natomiast 23,3% zmniejszyło je. Zdaniem handlowców, w kolejnych miesiącach wielkość zakupów od dostawców zagranicznych spadnie; wartość salda prognostycznego wynosi -14,9 pkt.

12. Zwiększył się również poziom zatrudnienia w handlu. Wartość salda wzrosła z wysokości -19,5 pkt do -8,9 pkt. Jest również wyższa niż w IV kwartale 2019 r. (wówczas -18,7 pkt). Spodziewany jest jednak spadek wielkości zatrudnienia w najbliższych miesiącach; wartość salda prognostycznego równa jest -11,2 pkt.

13. W 31,9% ankietowanych przedsiębiorstwach handlowych ceny wzrosły w porównaniu z III kwartałem 2020 r. (z czego w: 14,2% o więcej procent, 12,5% o tyle samo procent i 5,2% o mniej procent), w 59,6% ceny nie zmieniły się, a w 8,5% obniżyły się. Uczestnicy badania spodziewają się dalszego wzrostu cen w następnych miesiącach.

14. Zwiększył się wolumen sprzedawanych towarów. Wartość salda wzrosła o 1,7 pkt i obecnie wynosi -21,9 pkt (tj. o 4,8 pkt mniej niż w analogicznym okresie roku poprzedniego). Na obecną wartość salda złożyły się następujące odpowiedzi: 14,3% przedsiębiorstw handlowych uznało, że w IV kwartale 2020 r. względem III kwartału 2020 r. wolumen sprzedawanych przez nie towarów zwiększył się, 49,5% wskazało, iż utrzymał się on na tym samym poziomie, natomiast 36,2% ankietowanych odnotowało jego obniżenie się. Przedsiębiorstwa handlowe przewidują dalszy wzrost poziomu sprzedaży w najbliższym półroczu (wartość salda prognostycznego wynosi -15,2 pkt).

15. Wartość salda odpowiedzi na pytanie o wielkość ogólnej powierzchni magazynowej wzrosła w ciągu kwartału z -8,2 pkt do -1,4 pkt. Jest jednak niższa o 2,9 pkt niż rok wcześniej. Prognozy są optymistyczne – wartość salda przewidywań wynosi 4,6 pkt.

16. Ogólna sytuacja przedsiębiorstw handlowych w IV kwartale 2020 r. została przez nie oceniona jako dobra. Wartość salda odpowiedzi na to pytanie wynosi 38,1 pkt i jest wyższa od dziesięcioletniej średniej (13 pkt). Rozkład odpowiedzi jest następujący: 47,2% badanych przedsiębiorstw uznało ogólną kondycję swojego przedsiębiorstwa za dobrą, 43,7% za średnią,

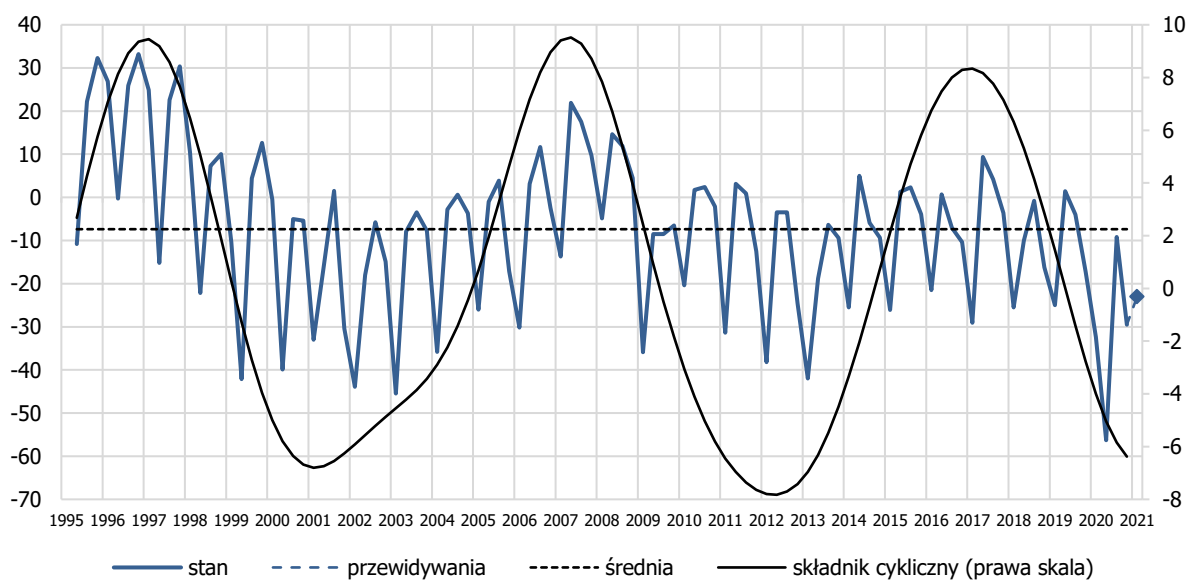
natomiast 9,1% za słabą. Przedsiębiorstwa handlowe spodziewają się jednak znacznego pogorszenia się ich ogólnej sytuacji w nadchodzącym półroczu; wartość salda prognostycznego jest równa -13,5 pkt.

17. Wartość salda odpowiedzi na pytanie dotyczące konkurencji na rynku zmniejszyła się o 3,6 pkt w stosunku do poprzedniego kwartału, osiągając poziom 10,2 pkt. Jest on niższy od wartości odnotowanej w analogicznym okresie 2019 r. (wówczas 28,2 pkt). Rozkład odpowiedzi jest następujący: 15,4% ankietowanych przedsiębiorstw uznało, że w IV kwartale 2020 r. względem III kwartału 2020 r. konkurencja dla nich wzrosła, 79,4% nie zauważyło zmiany, zaś 5,2% odnotowało jej spadek. Przedsiębiorstwa spodziewają się utrzymania się w najbliższych miesiącach zagrożenia konkurencyjnego na zbliżonym poziomie.

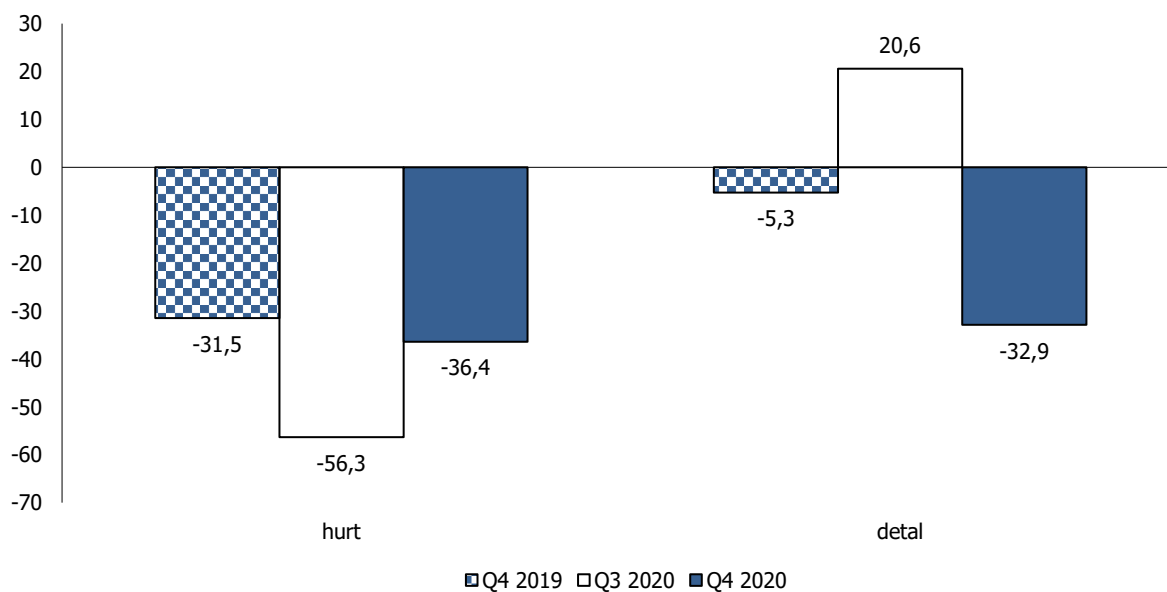
2. Wyniki szczegółowe

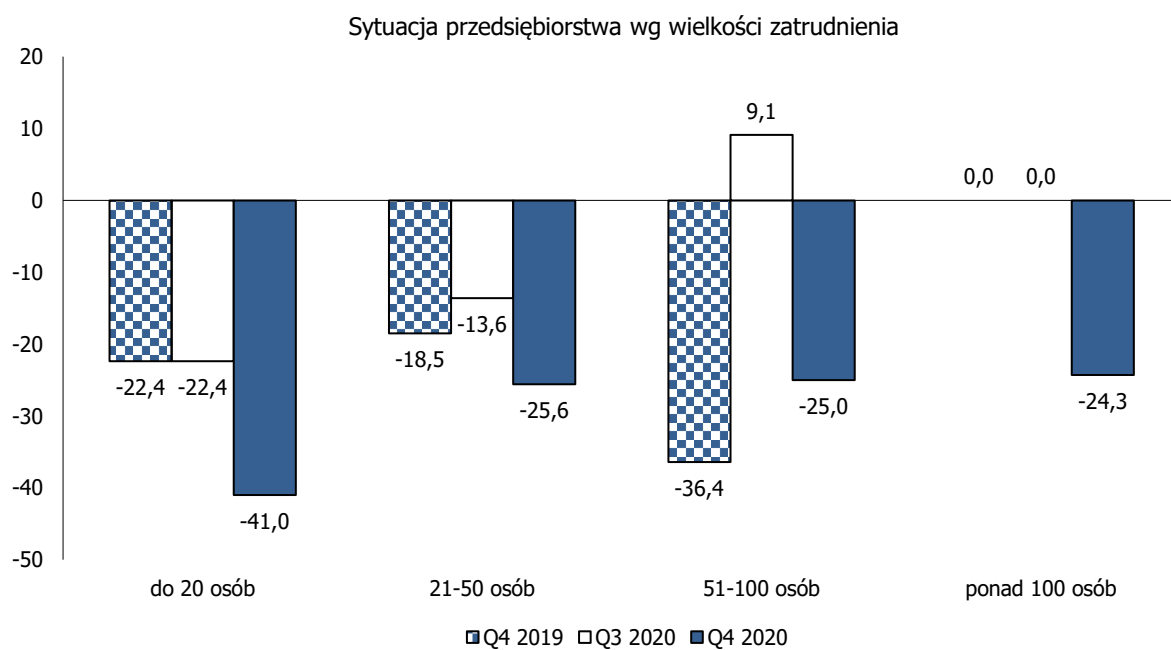
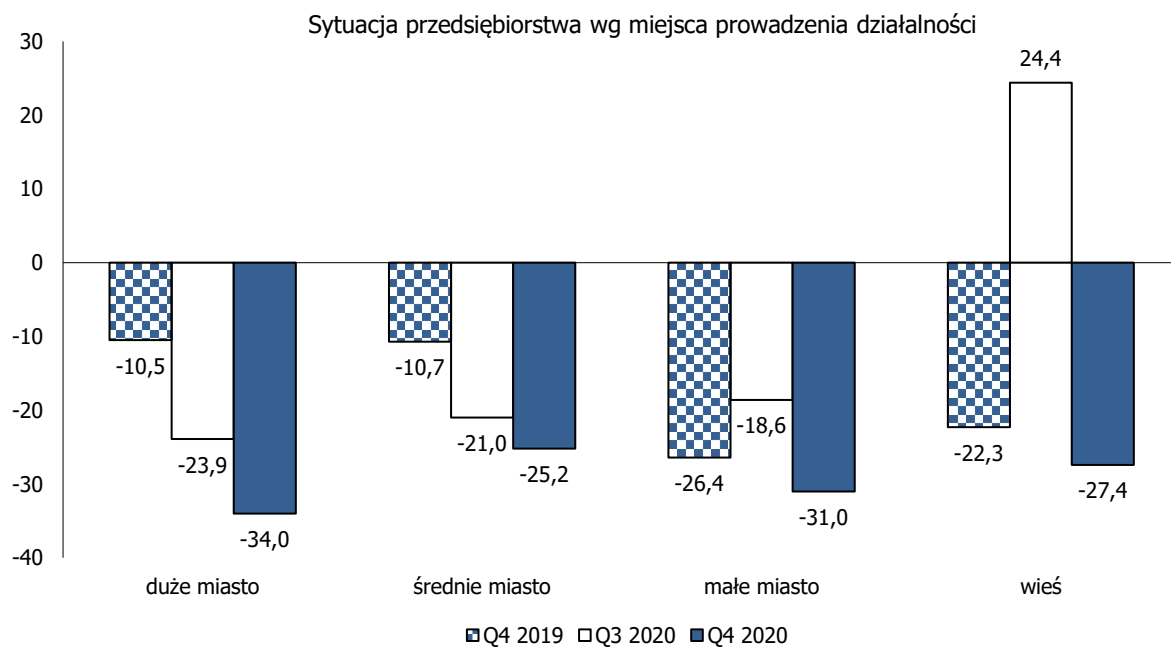
SYTUACJA PRZEDSIĘBIORSTWA

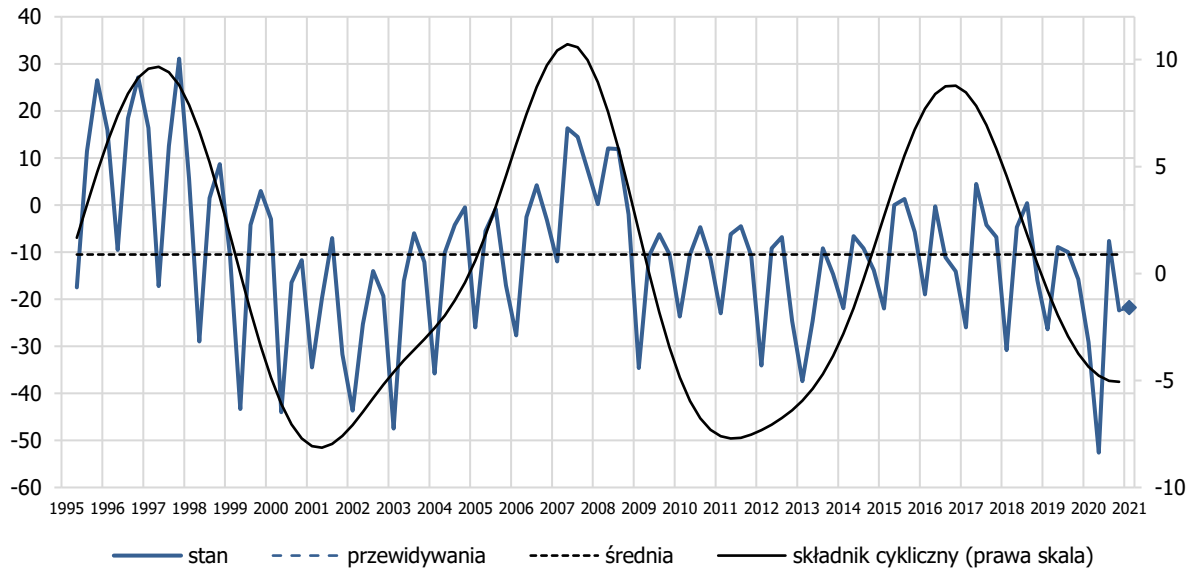
warianty odpowiedzi - odsetki	Q4 2019	Q1 2020	Q2 2020	Q3 2020	Q4 2020	przewidywania
1. poprawa	9,9	6,1	5,7	24,7	8,8	13,2
2. brak zmiany	62,9	55,3	32,3	41,4	52,9	50,6
3. pogorszenie	27,2	38,5	62,0	33,9	38,3	36,2
saldo (1.-3.)	-17,3	-32,4	-56,3	-9,2	-29,5	-23,0

Sytuacja przedsiębiorstwa wg rodzaju działalności handlowej

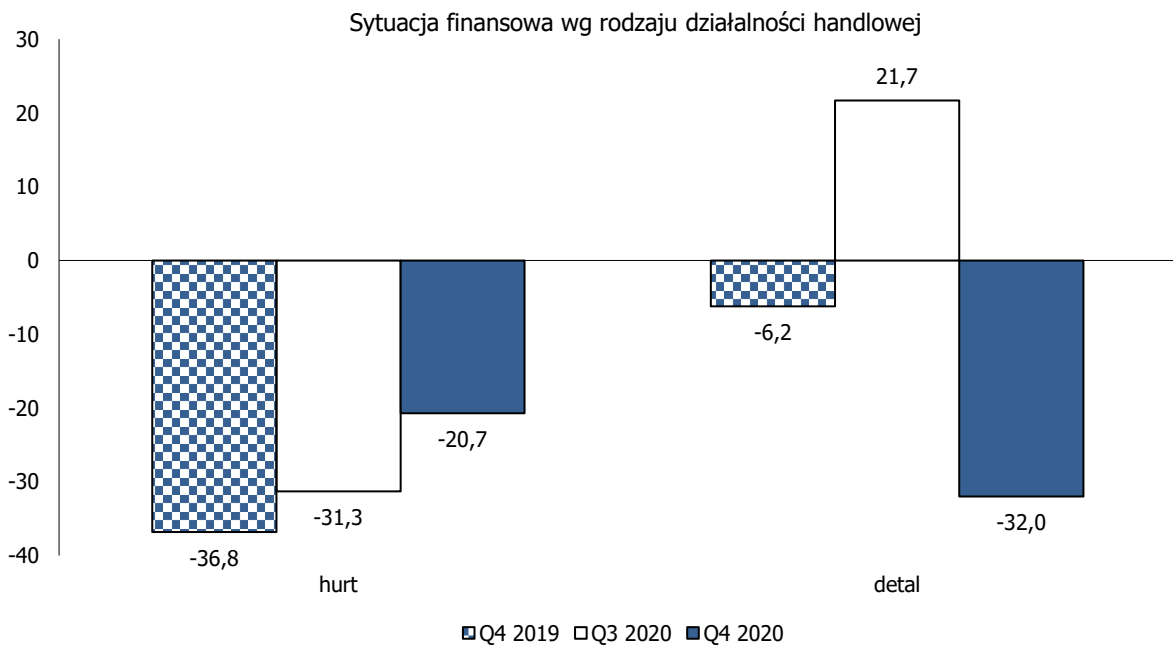

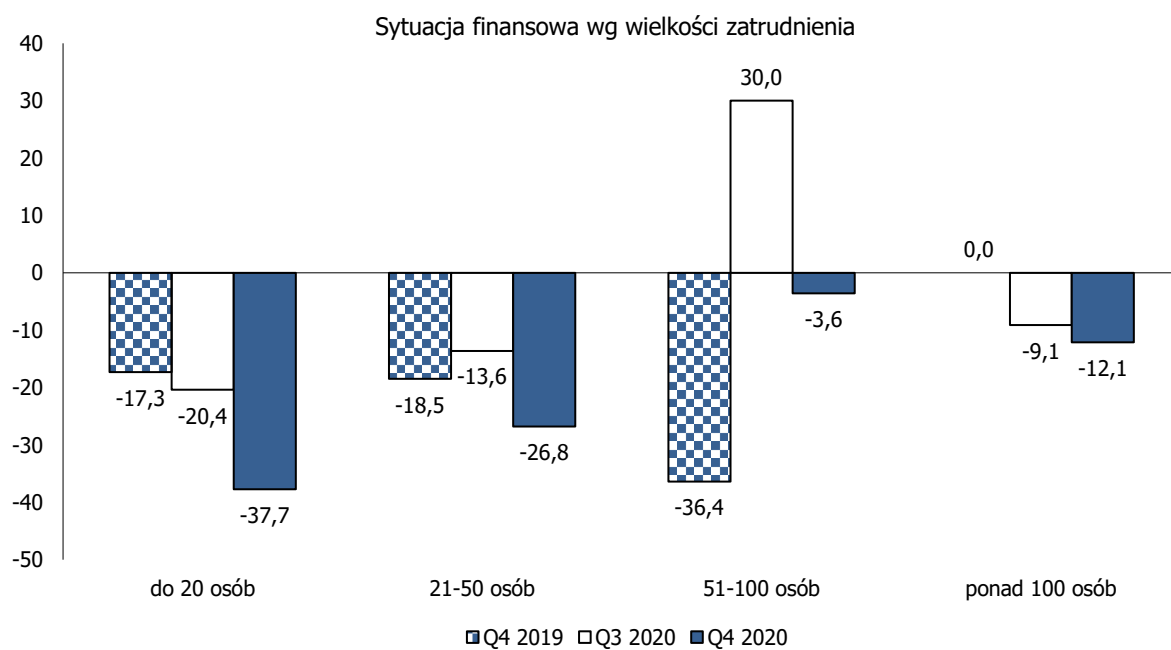
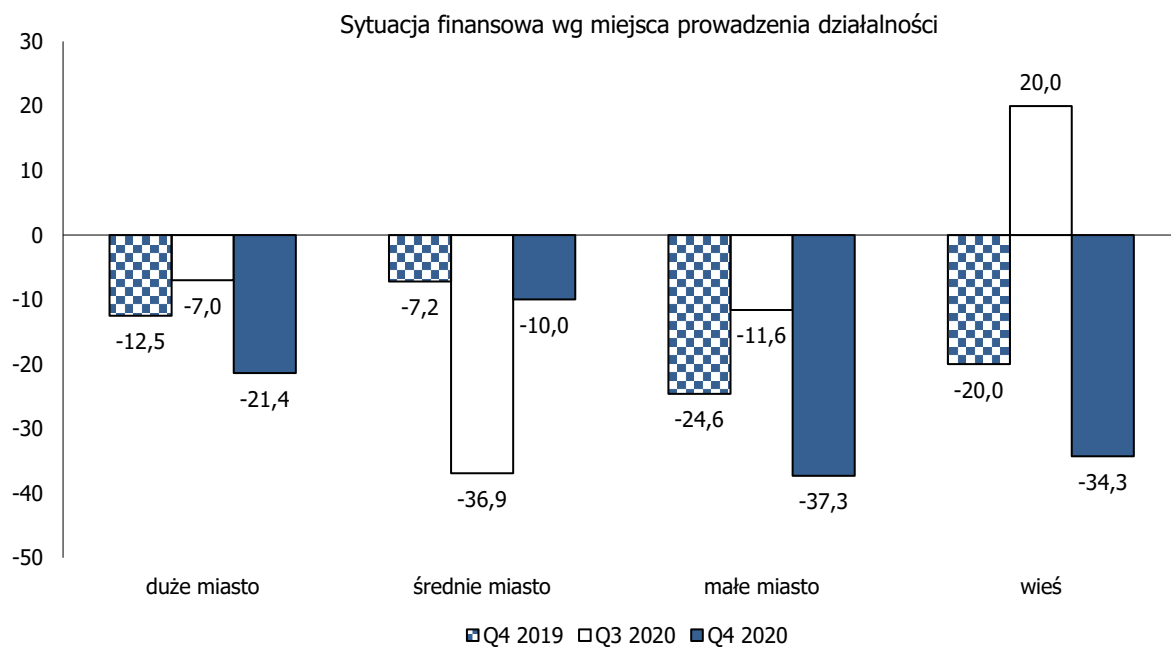

SYTUACJA FINANSOWA

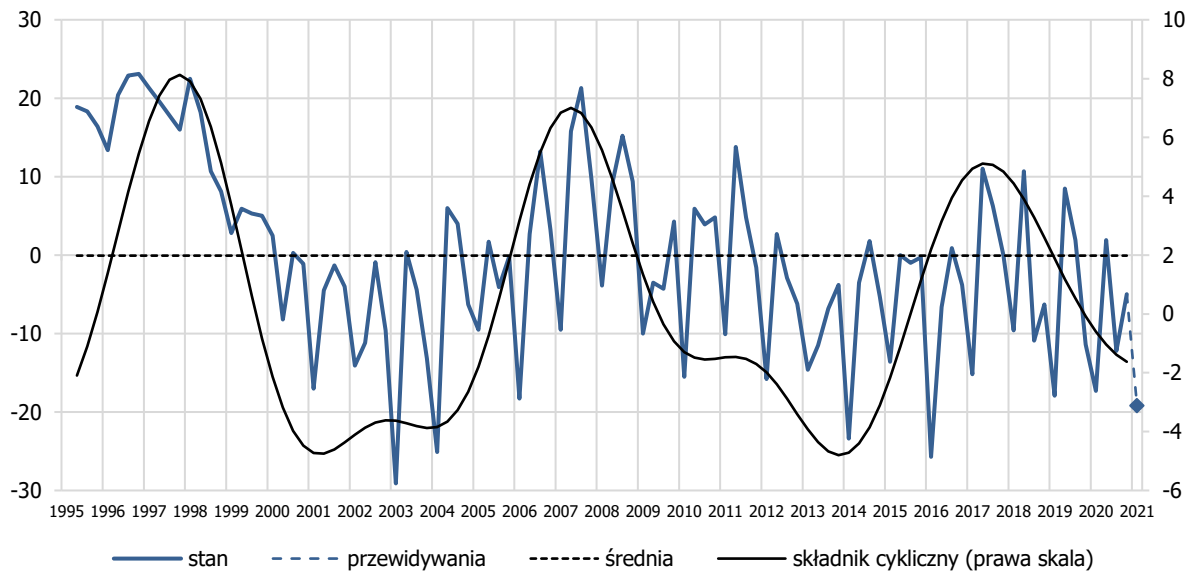

warianty odpowiedzi - odsetki	Q4 2019	Q1 2020	Q2 2020	Q3 2020	Q4 2020	przewidywania
1. poprawa	10,9	6,1	3,2	23,4	10,2	13,2
2. brak zmiany	62,4	58,7	40,9	45,6	57,2	51,8
3. pogorszenie	26,7	35,2	55,8	31,0	32,6	35,0
saldo (1.-3.)	-15,8	-29,1	-52,6	-7,6	-22,4	-21,8

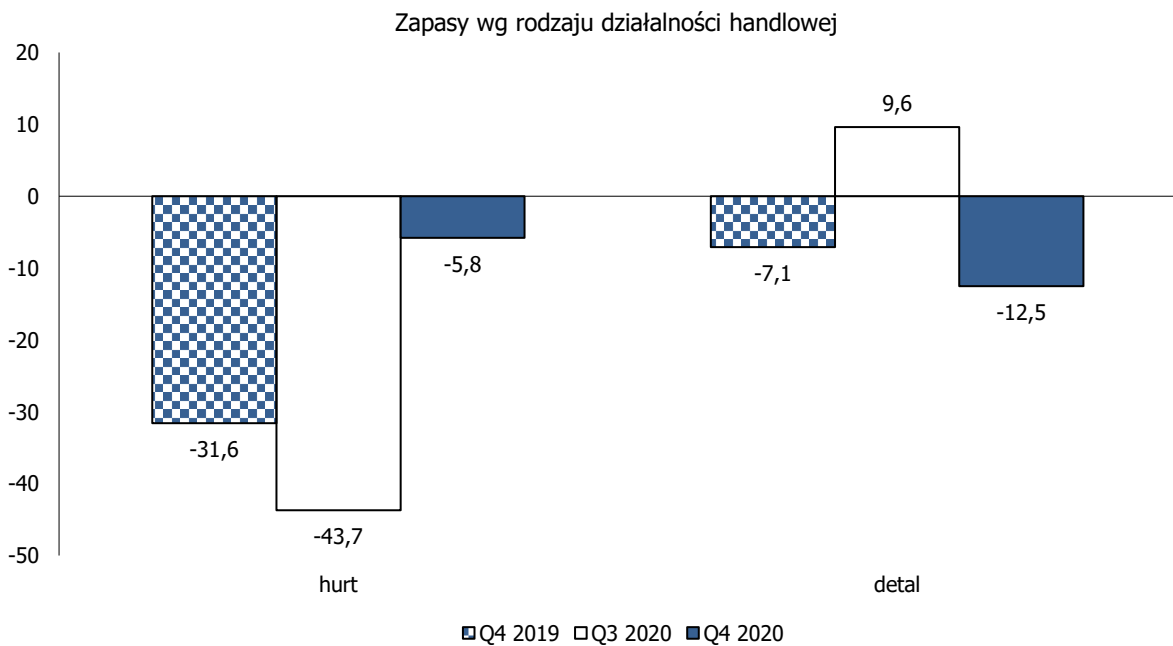

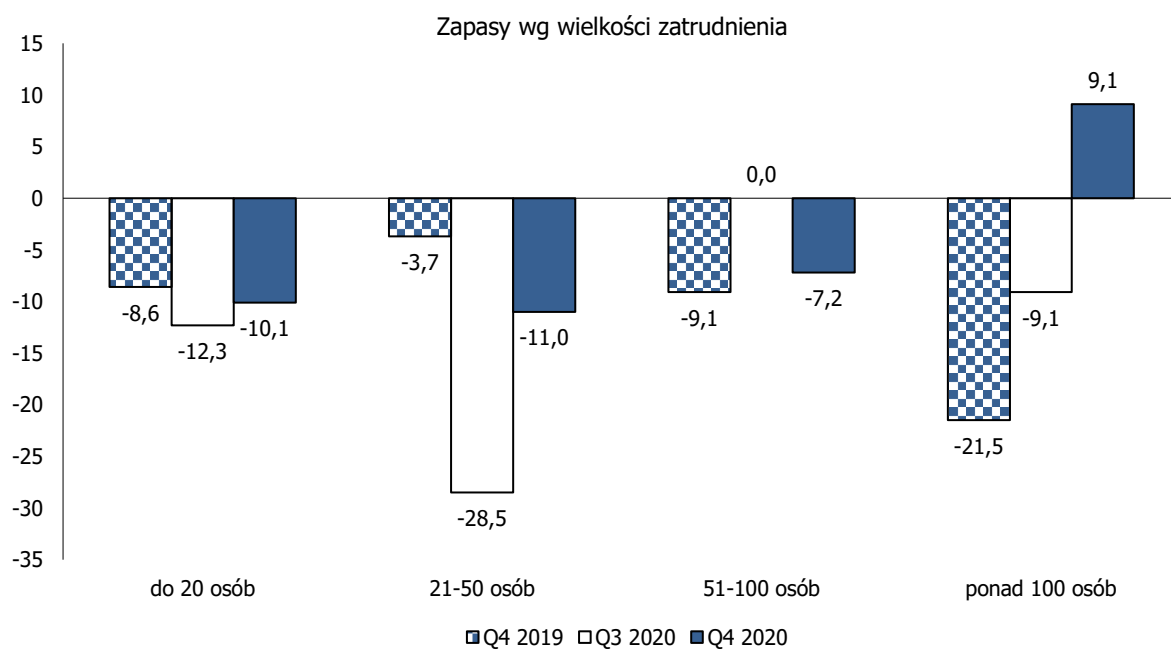
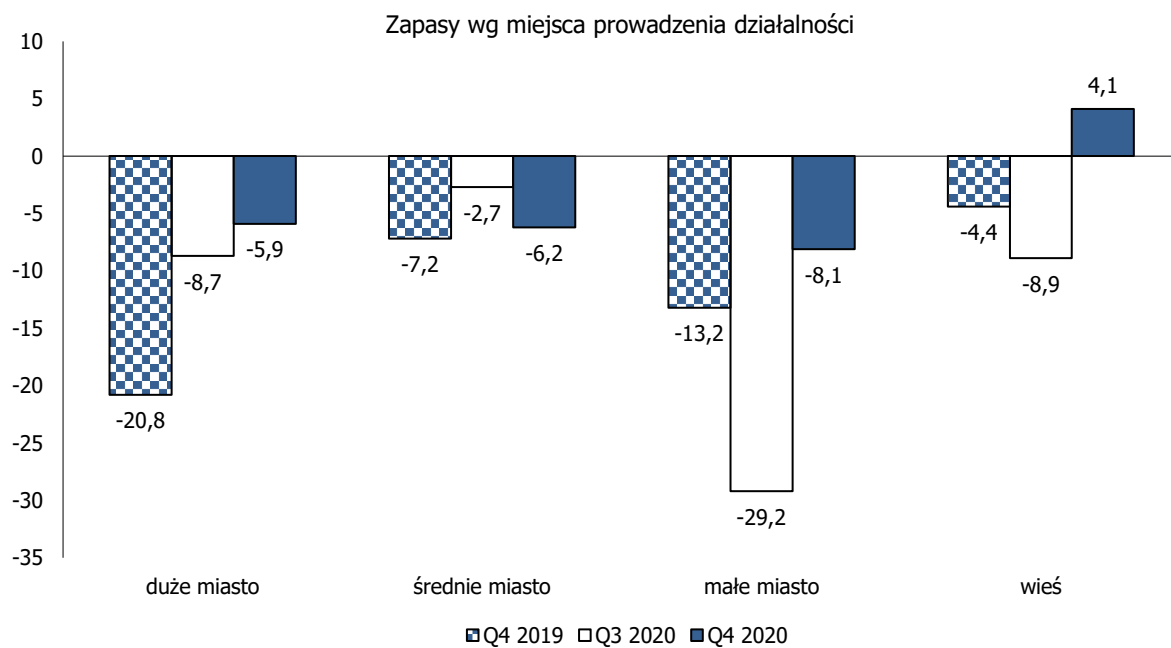

ZAPASY

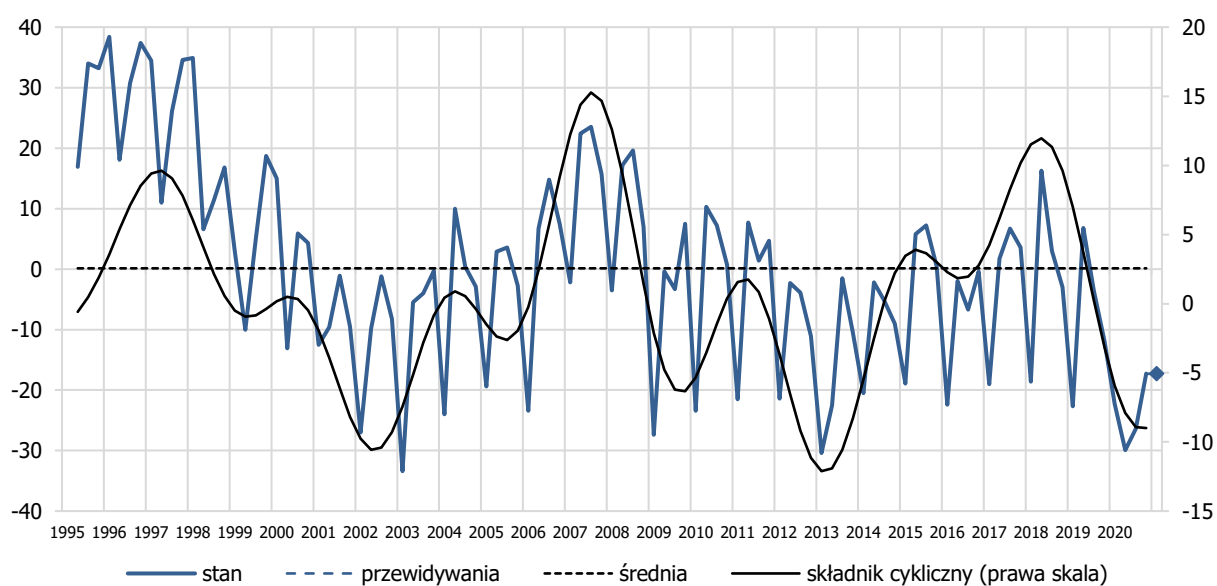

warianty odpowiedzi - odsetki	Q4 2019	Q1 2020	Q2 2020	Q3 2020	Q4 2020	przewidywania
1. wzrost	11,4	14,0	17,7	14,5	17,7	8,8
2. brak zmiany	65,8	54,7	66,5	58,7	59,5	63,1
3. spadek	22,8	31,3	15,8	26,7	22,7	28,0
saldo (1.-3.)	-11,4	-17,3	1,9	-12,2	-5,0	-19,2

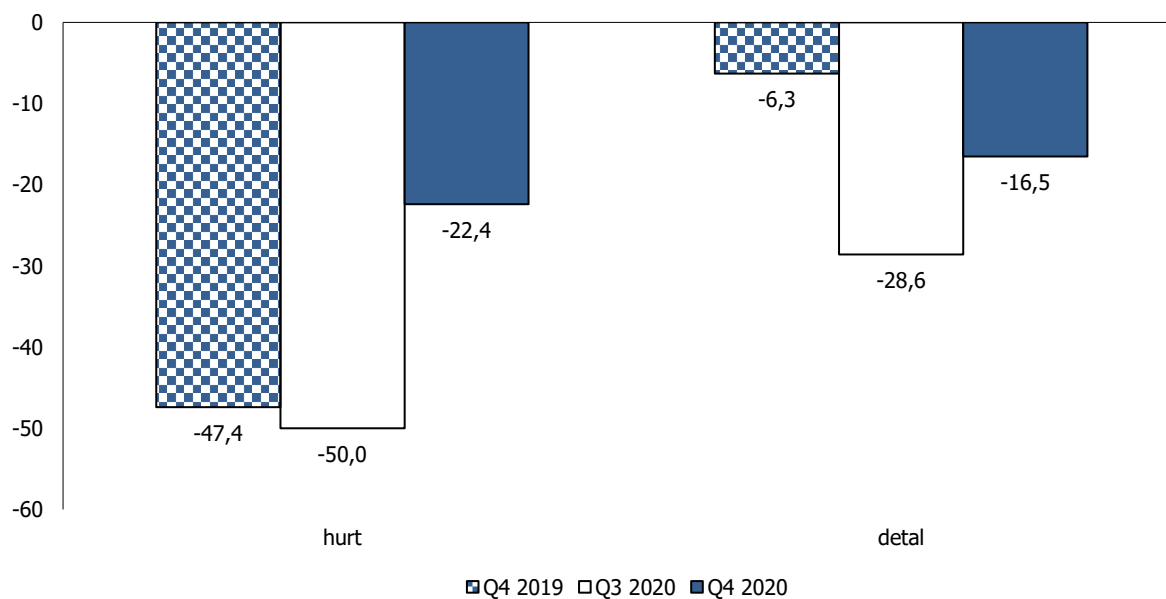

ZAKUPY OD DOSTAWCÓW KRAJOWYCH

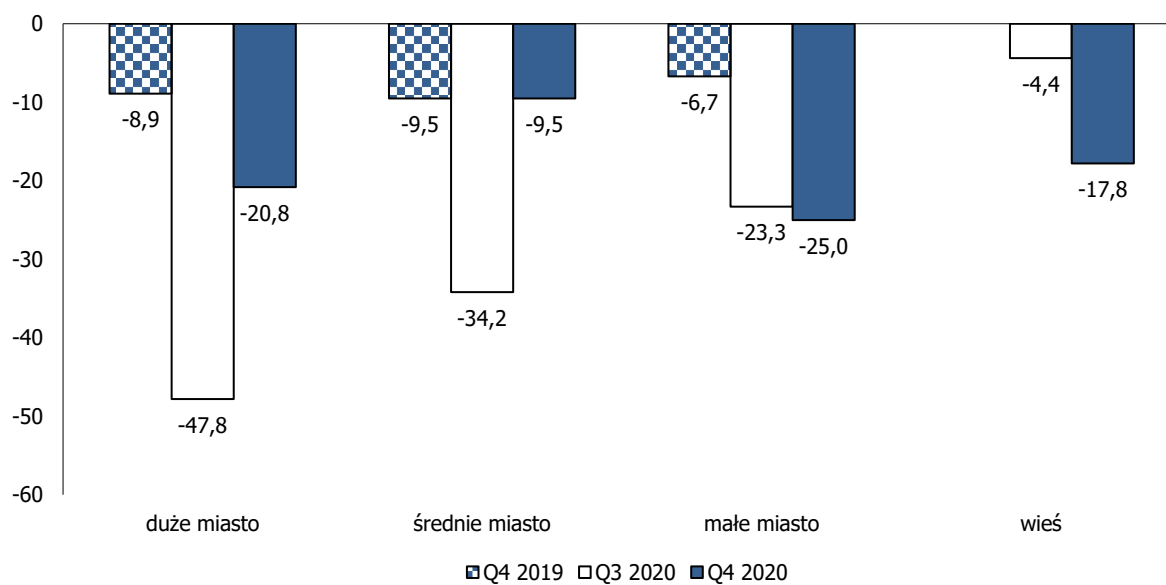

warianty odpowiedzi - odsetki	Q4 2019	Q1 2020	Q2 2020	Q3 2020	Q4 2020	przewidywania
1. wzrost	8,5	9,1	10,2	6,9	10,4	8,3
2. brak zmiany	71,1	59,4	49,7	59,8	61,9	66,2
3. spadek	20,4	31,4	40,1	33,3	27,7	25,6
saldo (1.-3.)	-11,9	-22,3	-29,9	-26,4	-17,3	-17,3

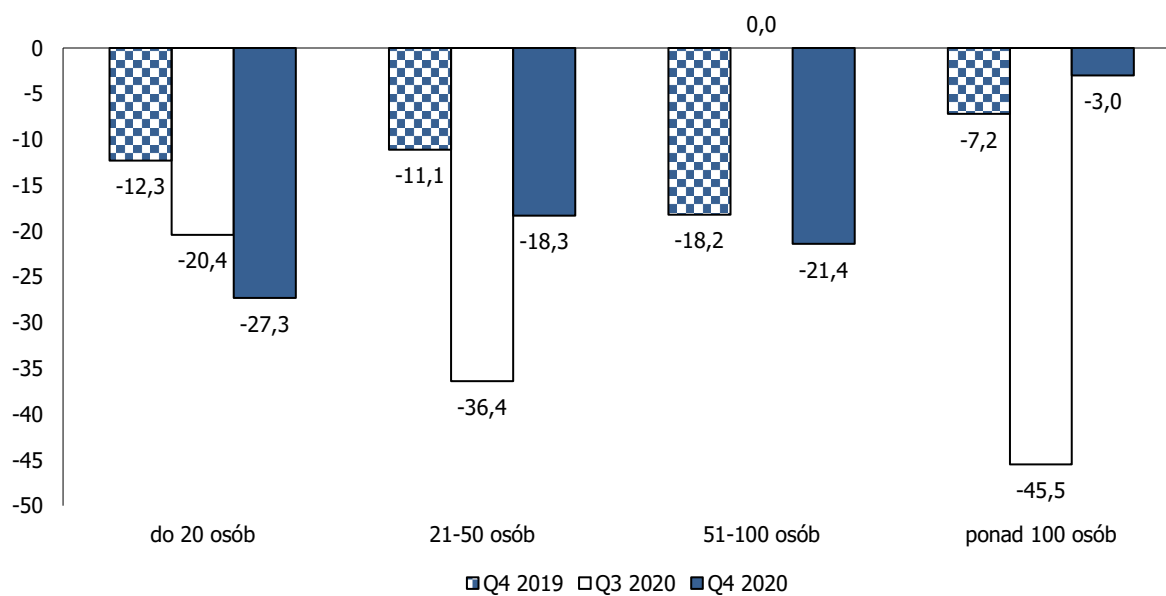
Zakupy od dostawców krajowych wg rodzaju działalności handlowej

Zakupy od dostawców krajowych wg miejsca prowadzenia działalności

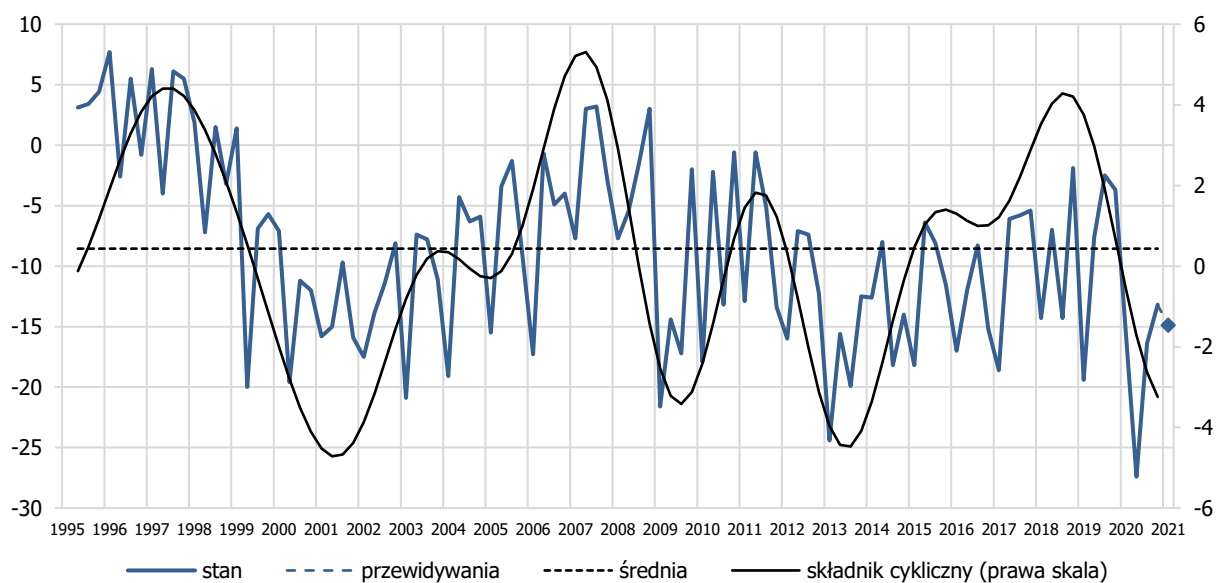

Zakupy od dostawców krajowych wg wielkości zatrudnienia

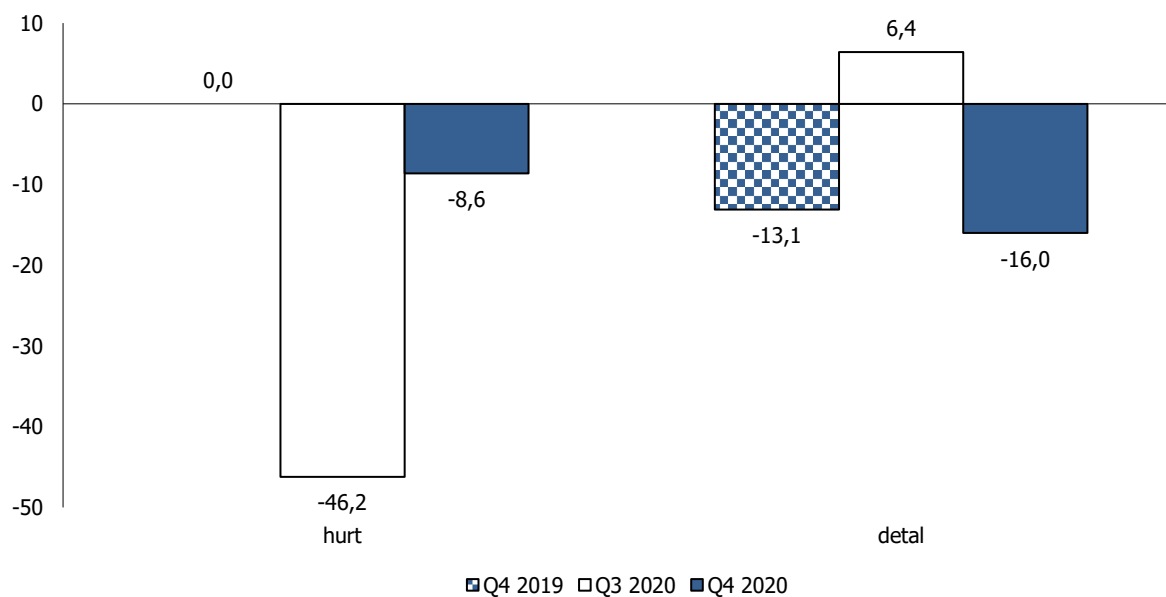

ZAKUPY OD DOSTAWCÓW ZAGRANICZNYCH

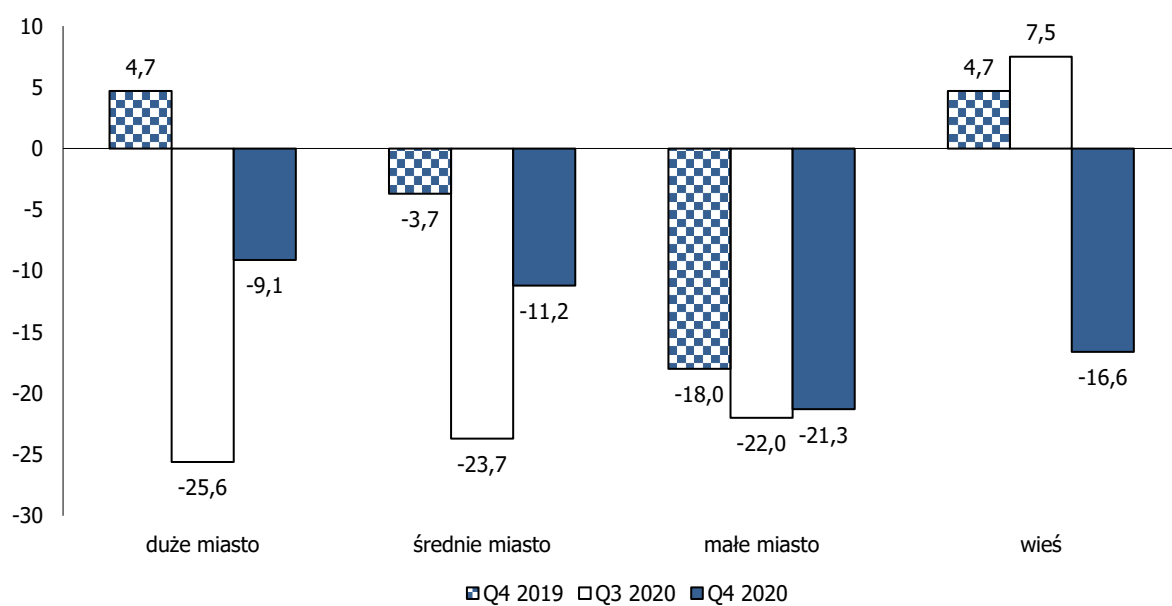

warianty odpowiedzi - odsetki	Q4 2019	Q1 2020	Q2 2020	Q3 2020	Q4 2020	przewidywania
1. wzrost	10,1	4,2	7,5	7,5	10,1	4,7
2. brak zmiany	76,2	76,0	57,5	68,6	66,5	75,7
3. spadek	13,8	19,8	34,9	23,9	23,3	19,6
saldo (1.-3.)	-3,7	-15,6	-27,4	-16,4	-13,2	-14,9

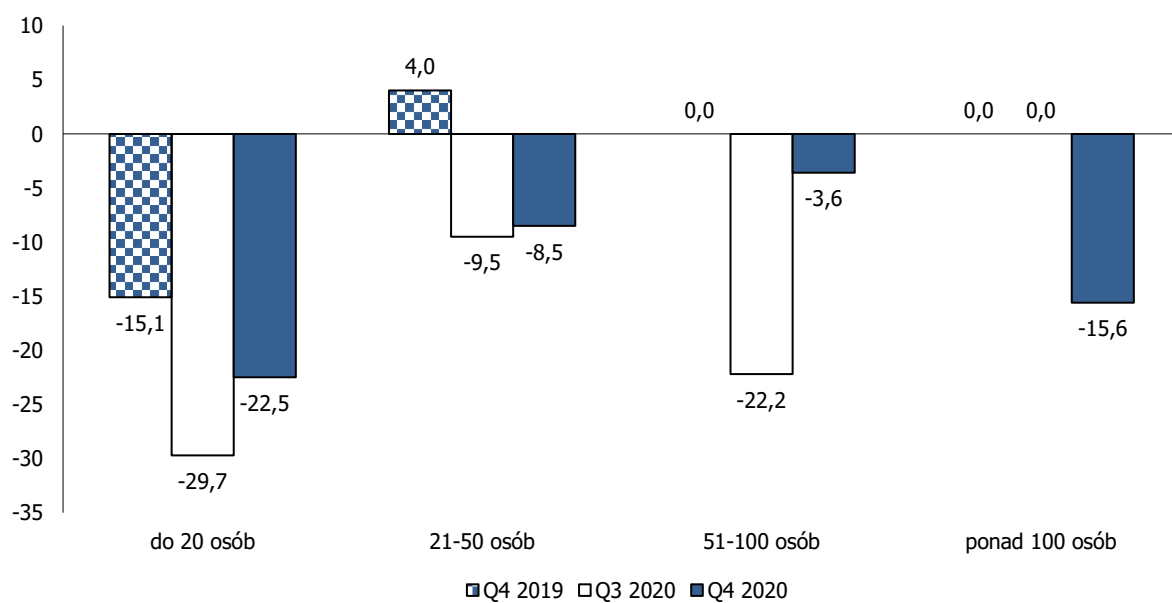
Zakupy od dostawców zagranicznych wg rodzaju działalności handlowej

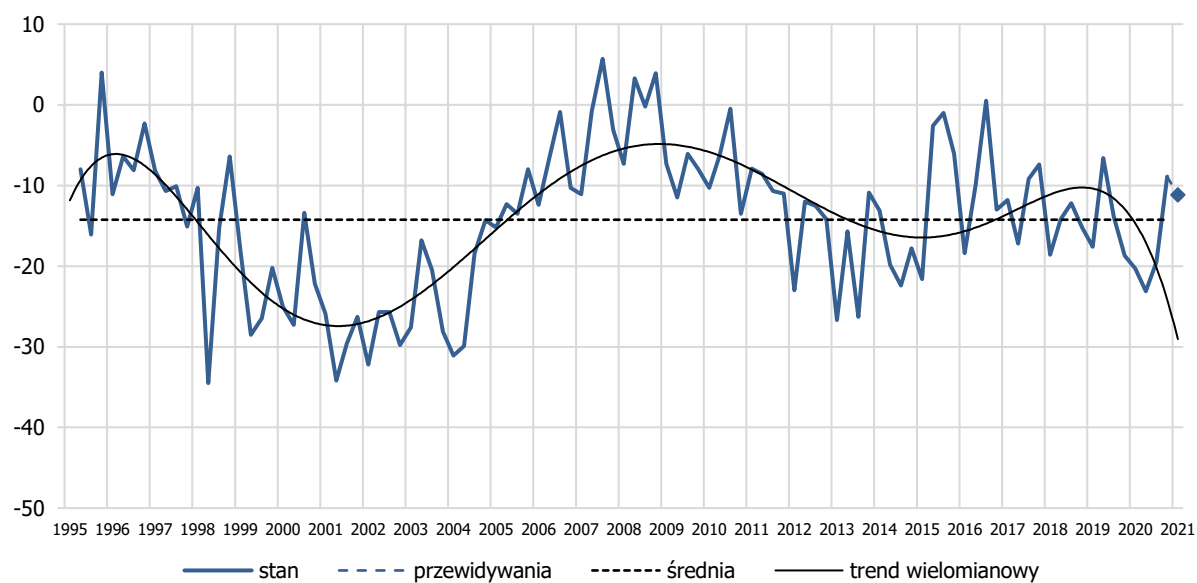
Zakupy od dostawców zagranicznych wg miejsca prowadzenia działalności

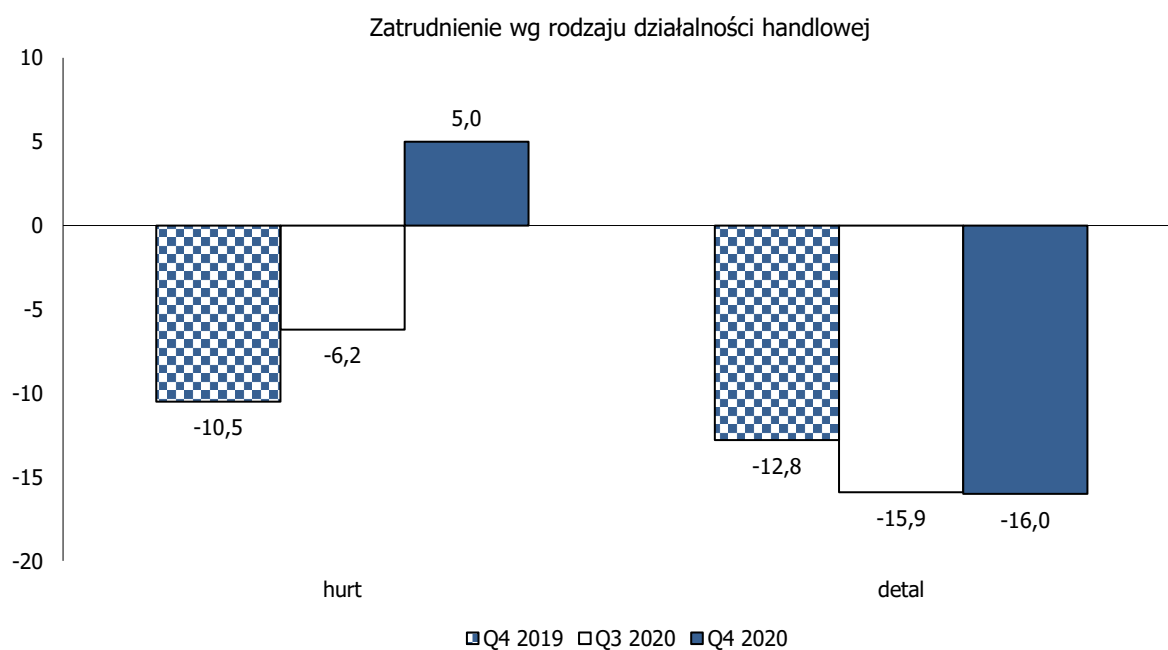
Zakupy od dostawców zagranicznych wg wielkości zatrudnienia

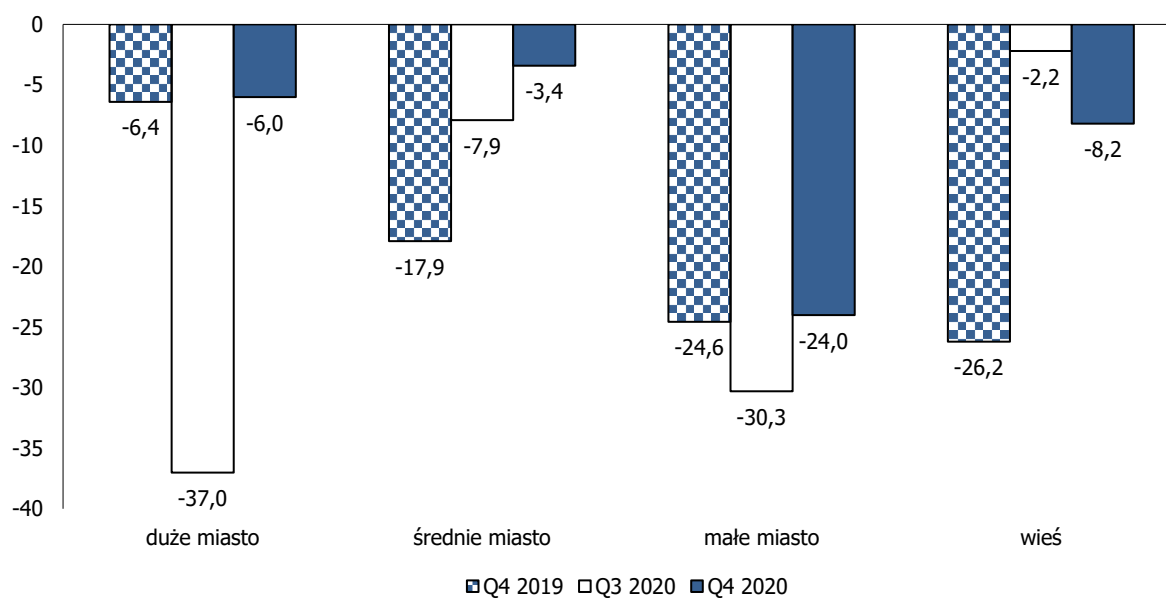
ZATRUDNIENIE

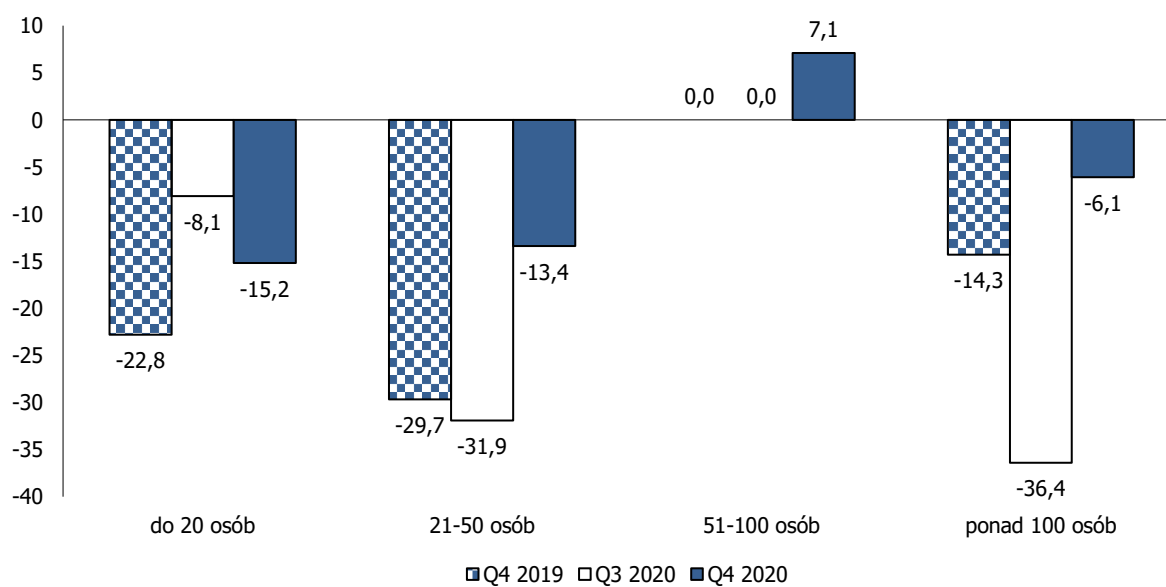
warianty odpowiedzi - odsetki	Q4 2019	Q1 2020	Q2 2020	Q3 2020	Q4 2020	przewidywania
1. wzrost	7,6	6,7	1,3	5,2	7,7	7,7
2. brak zmiany	66,2	66,3	74,4	70,1	75,7	73,4
3. spadek	26,3	27,0	24,4	24,7	16,6	18,9
saldo (1.-3.)	-18,7	-20,3	-23,1	-19,5	-8,9	-11,2

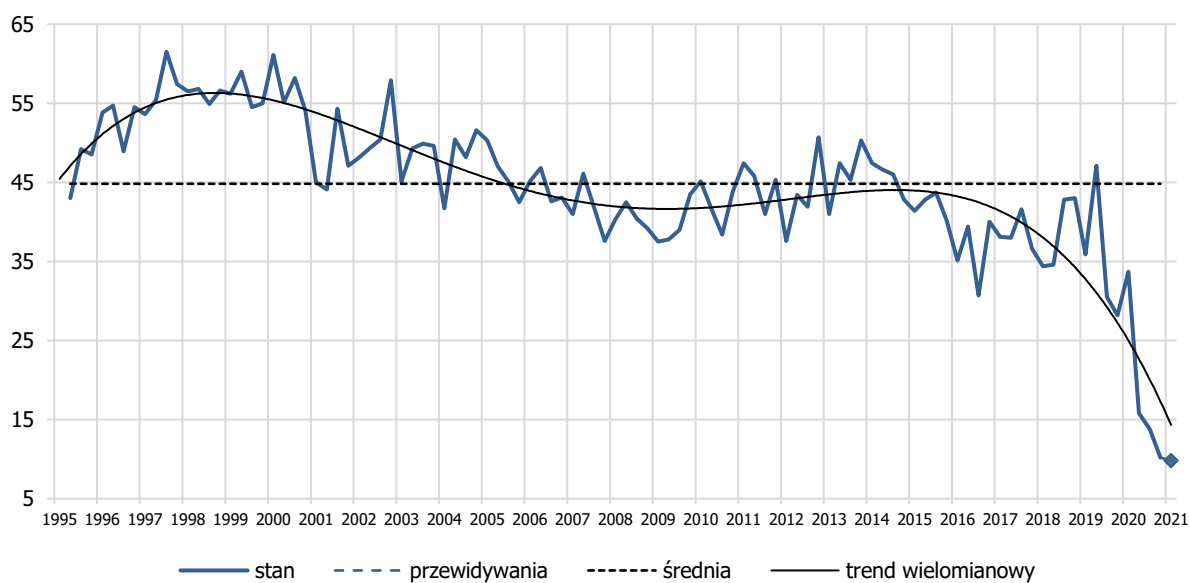
Zatrudnienie wg miejsca prowadzenia działalności

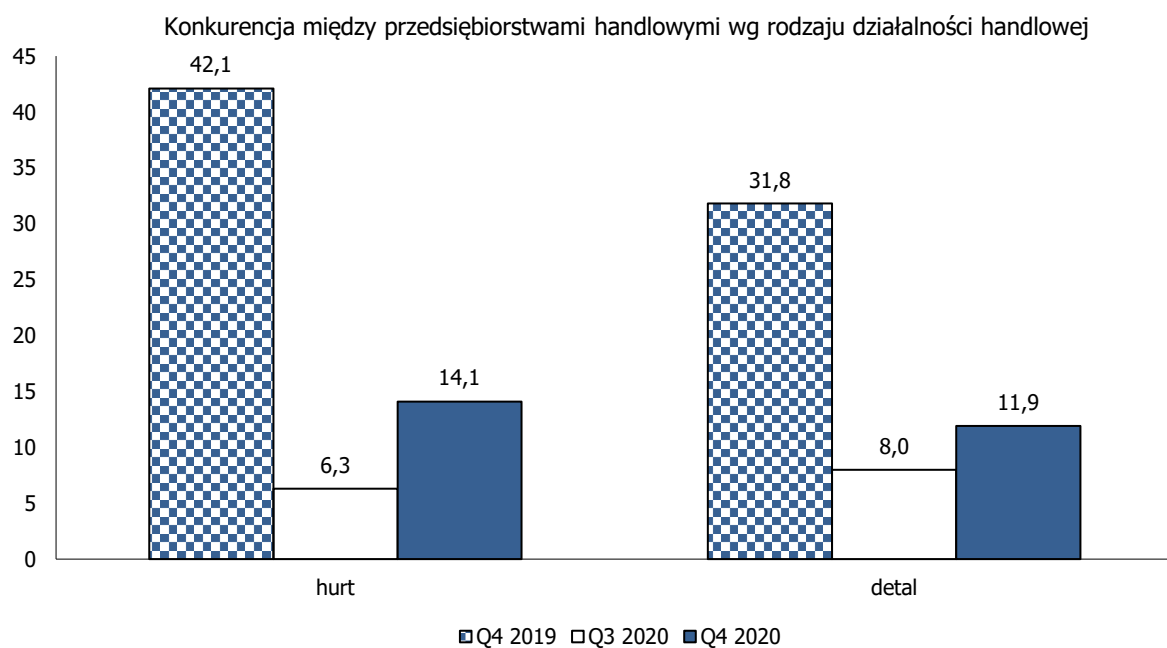
Zatrudnienie wg wielkości zatrudnienia

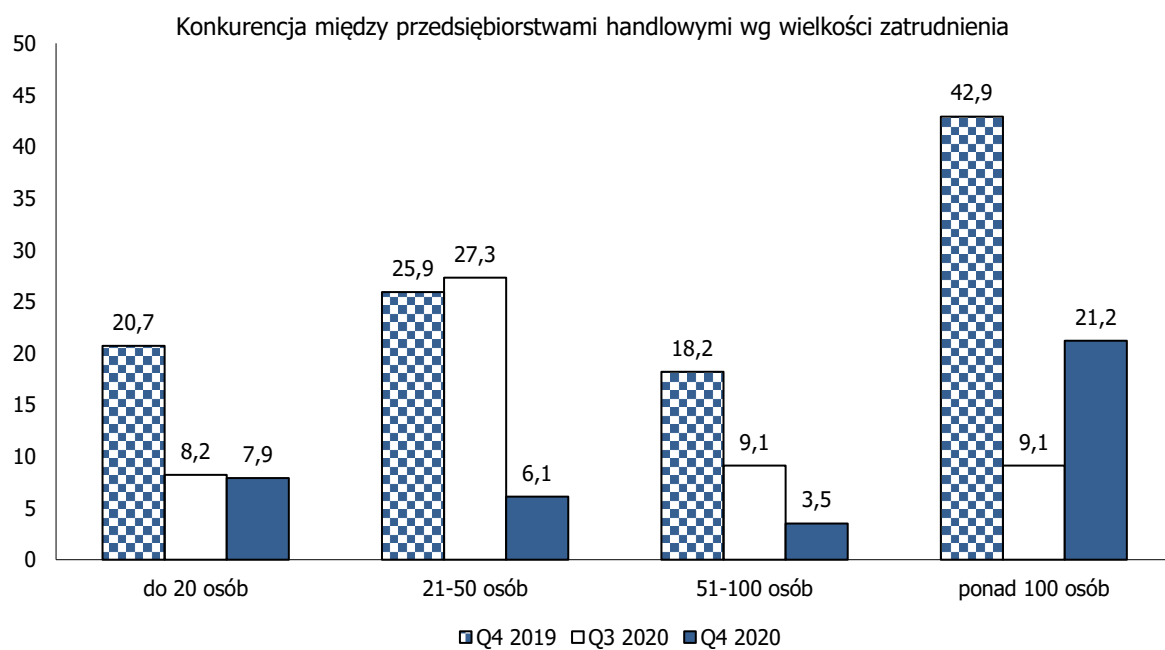
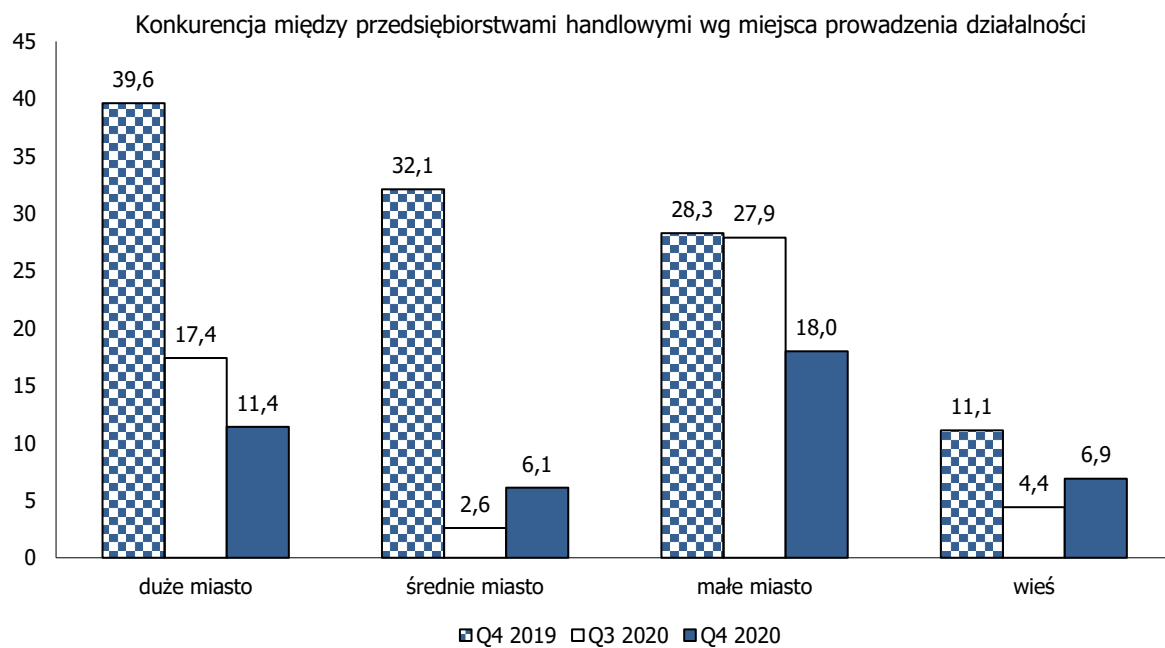

KONKURENCJA MIĘDZY PRZEDSIĘBIORSTWAMI HANDLOWYMI

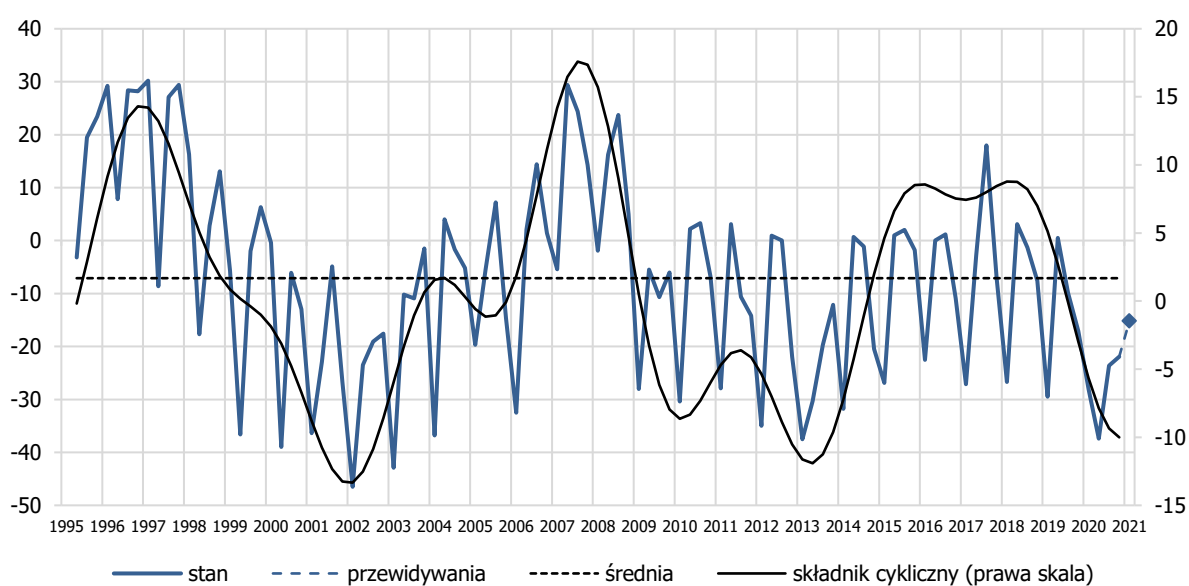

warianty odpowiedzi - odsetki	Q4 2019	Q1 2020	Q2 2020	Q3 2020	Q4 2020	przewidywania
1. wzrost	31,2	35,4	19,6	16,1	15,4	18,3
2. brak zmiany	65,8	62,9	76,6	81,6	79,4	73,3
3. spadek	3,0	1,7	3,8	2,3	5,2	8,5
saldo (1.-3.)	28,2	33,7	15,8	13,8	10,2	9,8

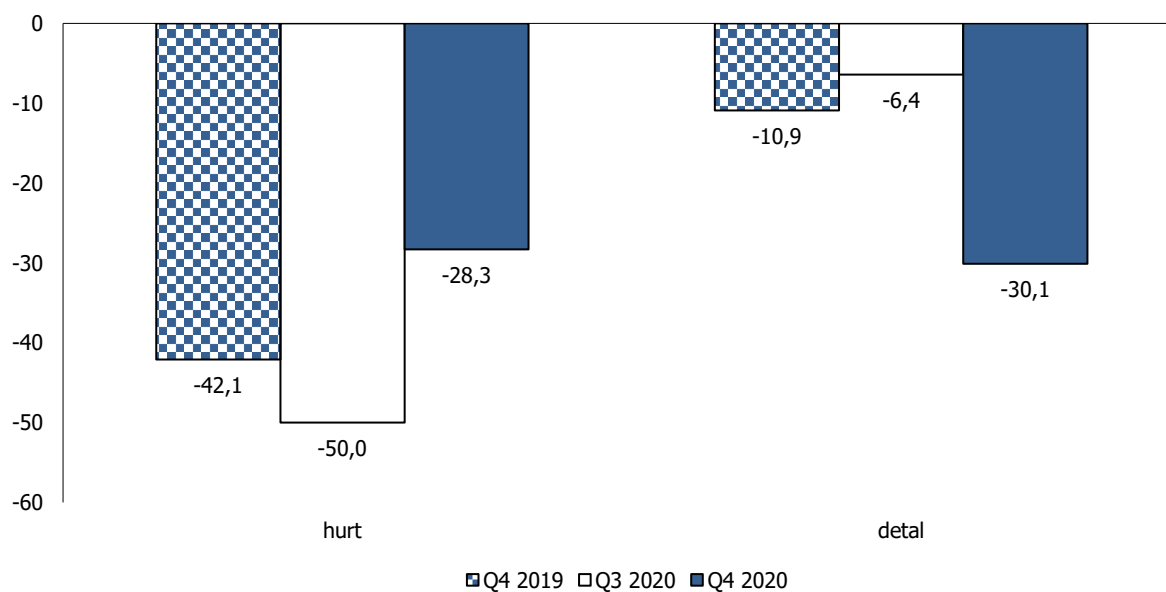

WOLUMEN SPRZEDAŻY

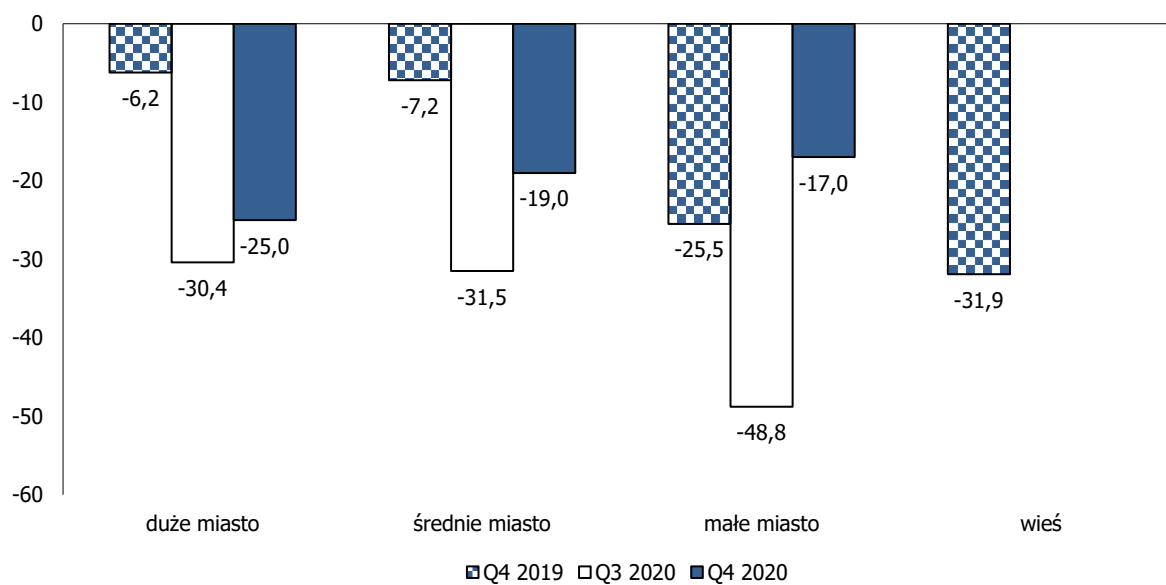

warianty odpowiedzi - odsetki	Q4 2019	Q1 2020	Q2 2020	Q3 2020	Q4 2020	przewidywania
1. wzrost	16,1	12,8	13,9	20,1	14,3	16,2
2. brak zmiany	50,8	46,4	34,8	36,2	49,5	52,4
3. spadek	33,2	40,8	51,3	43,7	36,2	31,4
saldo (1.-3.)	-17,1	-28,0	-37,4	-23,6	-21,9	-15,2

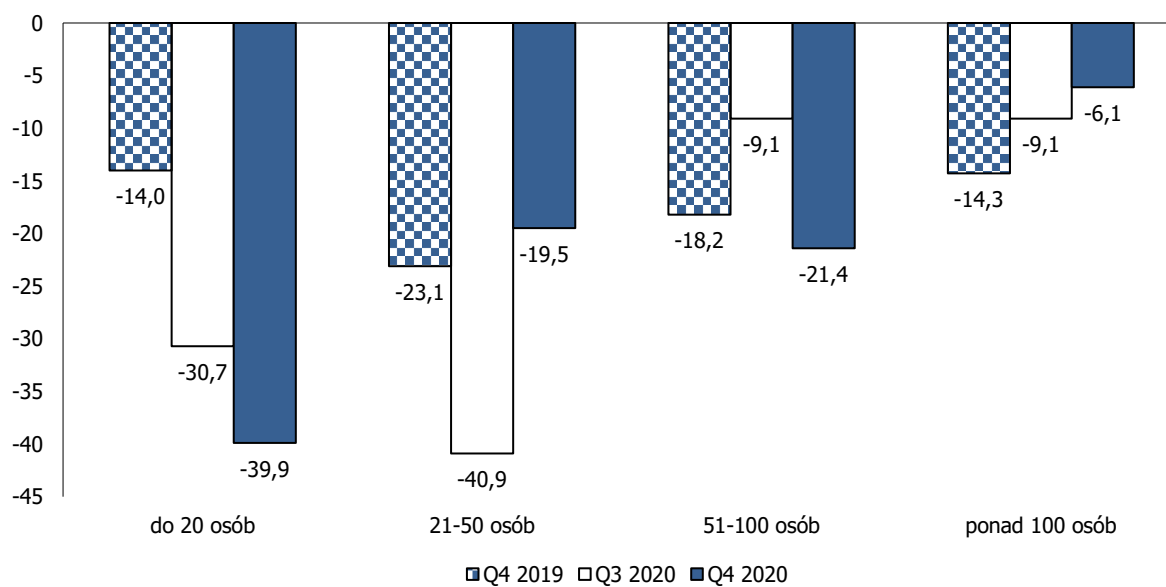
Wolumen sprzedaży wg rodzaju działalności handlowej

Wolumen sprzedaży wg miejsca prowadzenia działalności

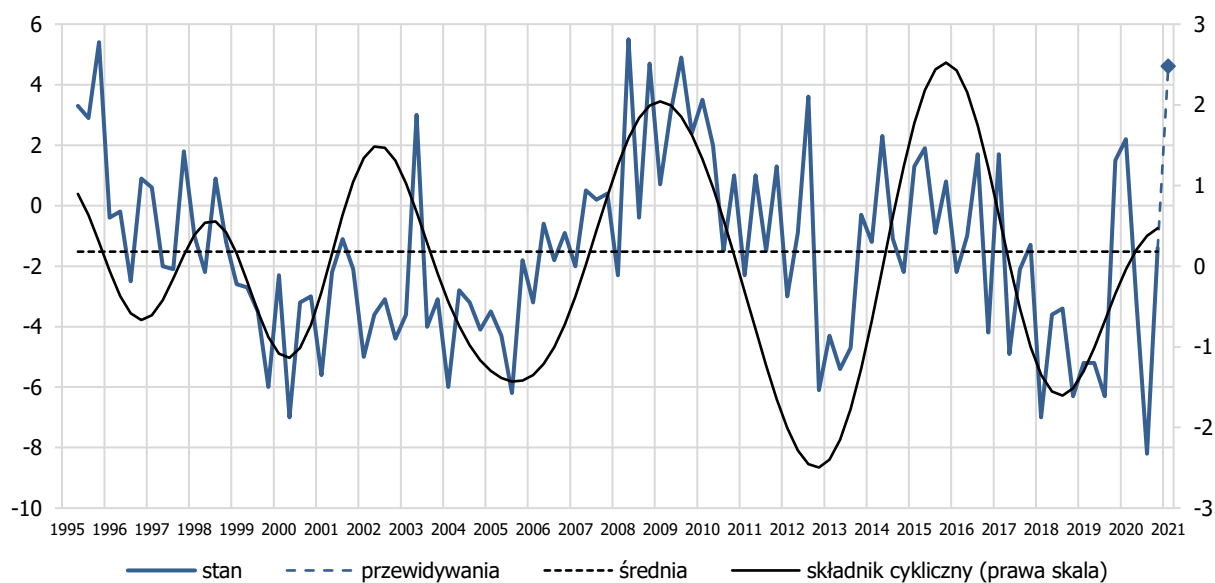

Wolumen sprzedaży wg wielkości zatrudnienia

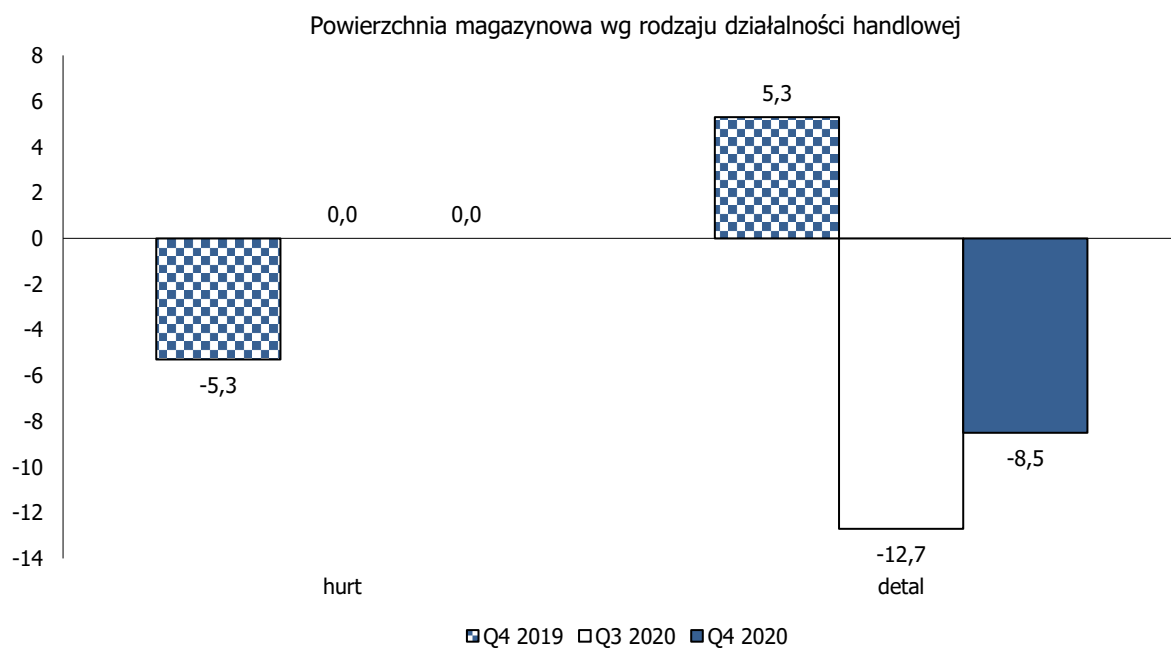

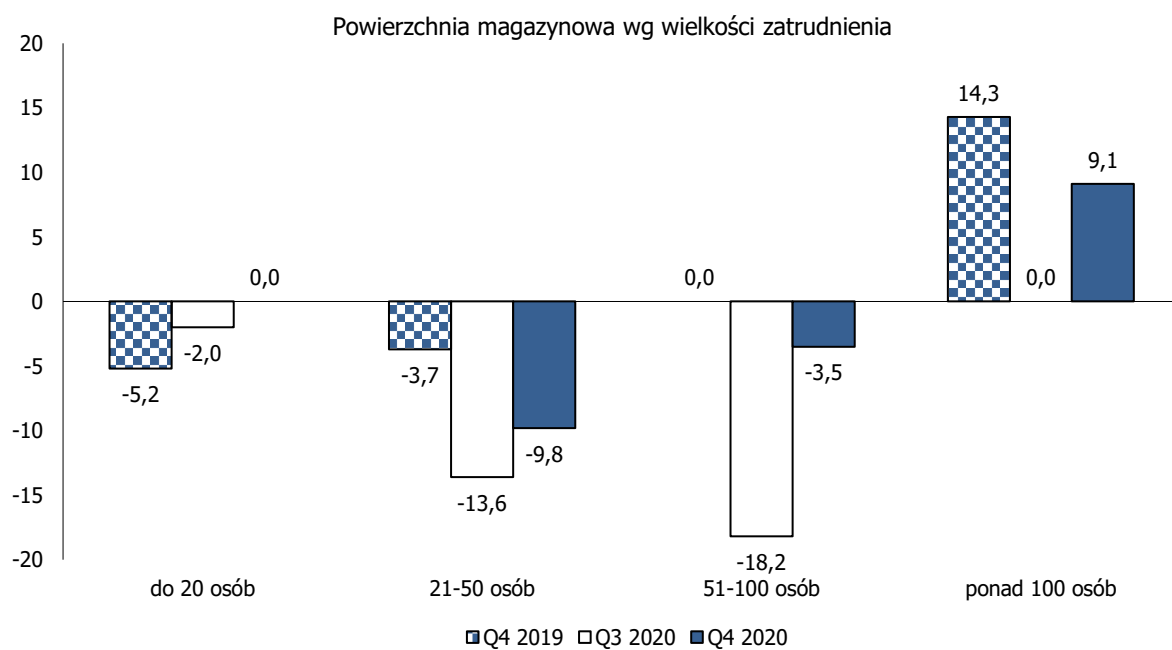
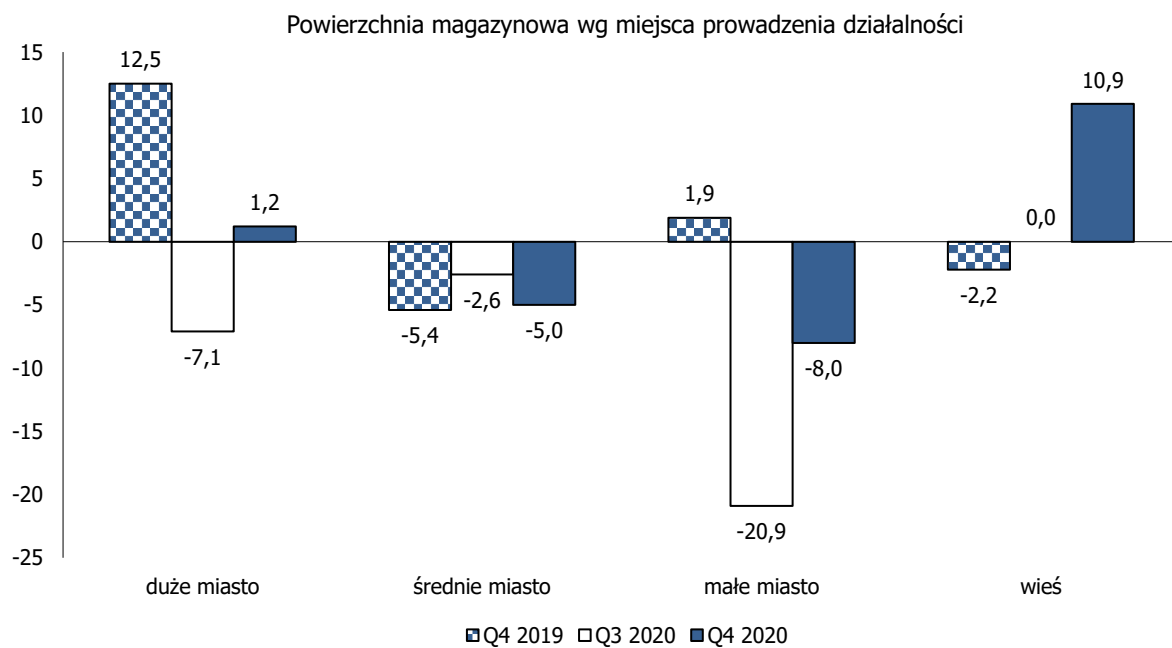

POWIERZCHNIA MAGAZYNOWA

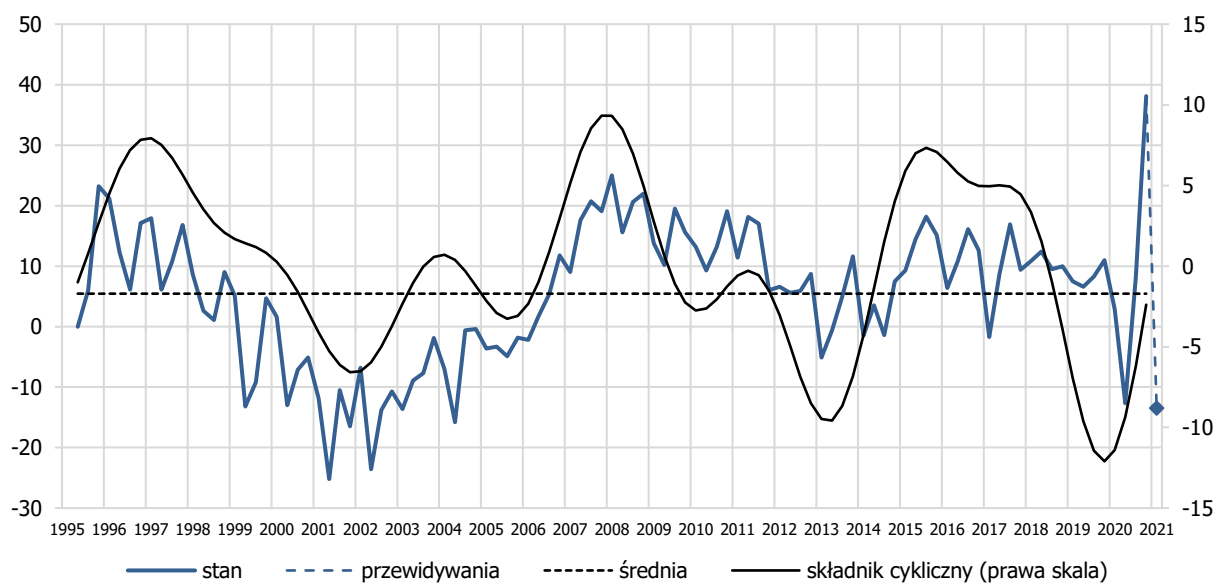

warianty odpowiedzi - odsetki	Q4 2019	Q1 2020	Q2 2020	Q3 2020	Q4 2019	przewidywania
1. wzrost	4,5	5,0	1,3	0,0	4,2	9,2
2. brak zmiany	92,6	92,2	94,2	91,8	90,2	86,2
3. spadek	3,0	2,8	4,5	8,2	5,6	4,6
saldo (1.-3.)	1,5	2,2	-3,2	-8,2	-1,4	4,6

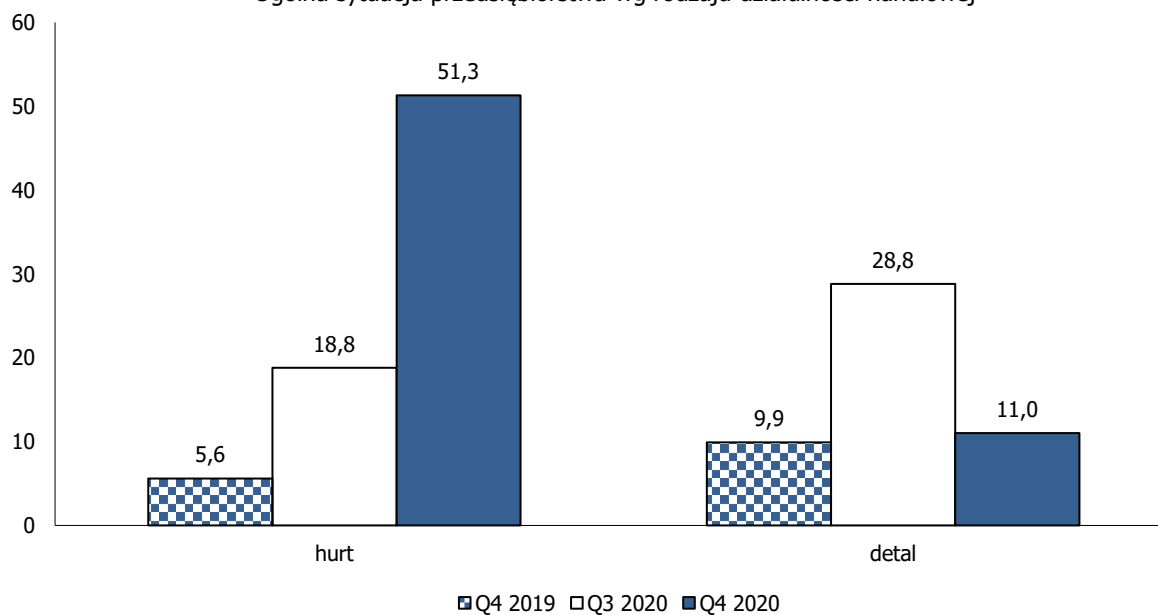

OGÓLNA SYTUACJA PRZEDSIĘBIORSTWA

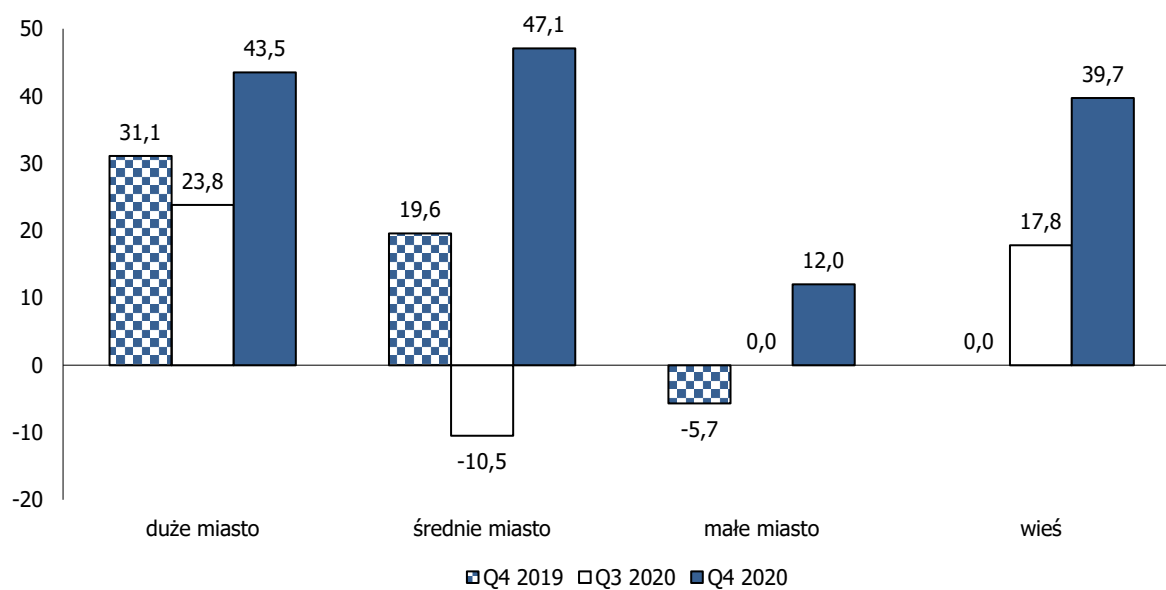

warianty odpowiedzi - odsetki	Q4 2019	Q1 2020	Q2 2020	Q3 2020	Q4 2020	przewidywania
1. dobra	21,6	20,6	9,5	22,9	47,2	11,7
2. średnia	67,8	61,7	68,4	62,4	43,7	63,0
3. słaba	10,6	17,7	22,2	14,7	9,1	25,2
saldo (1.-3.)	11,0	2,9	-12,7	8,2	38,1	-13,5

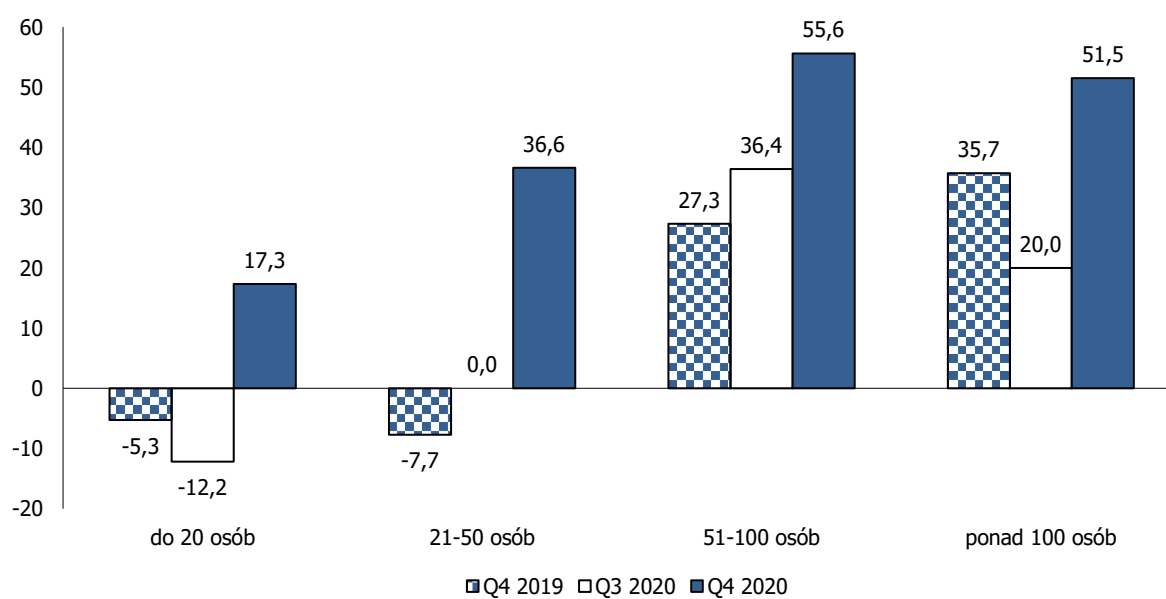
Ogólna sytuacja przedsiębiorstwa wg rodzaju działalności handlowej

Ogólna sytuacja przedsiębiorstwa wg miejsca prowadzenia działalności

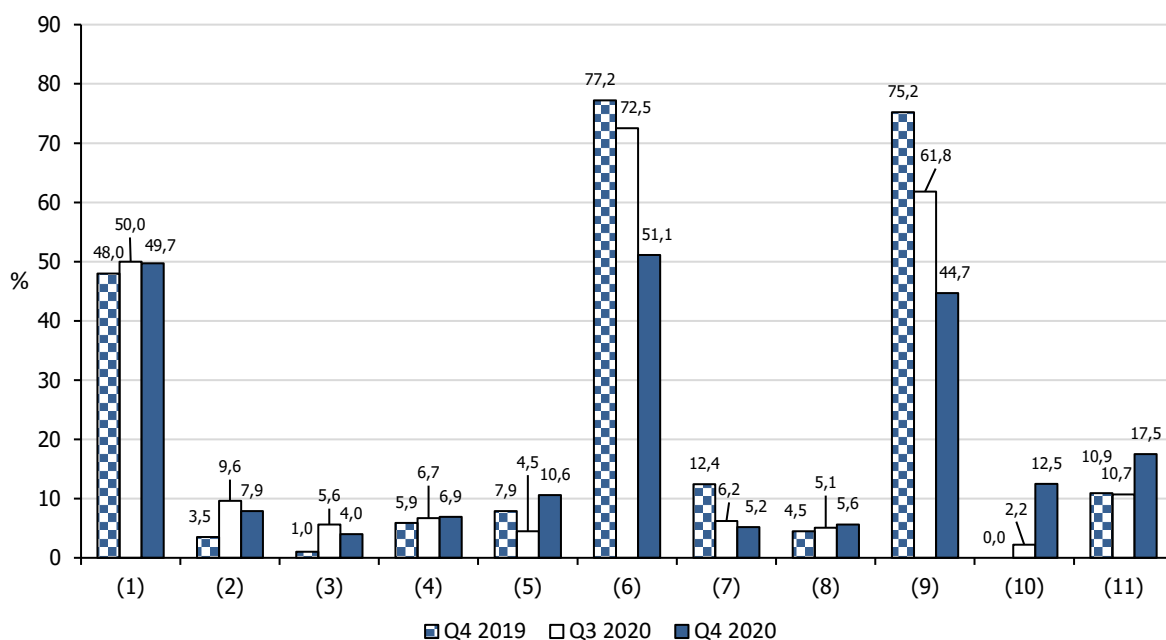
Ogólna sytuacja przedsiębiorstwa wg wielkości zatrudnienia

CENY TOWARÓW

	Q4 2019	Q1 2020	Q2 2020	Q3 2020	Q4 2020
1. wzrost	54,5	65,0	54,4	59,6	31,9
o więcej	19,5	32,2	32,3	21,4	14,2
o tyle samo	23,5	16,7	6,3	23,7	12,5
o mniej	11,5	16,1	15,8	14,5	5,2
2. brak zmiany	38,5	29,3	38,6	34,1	59,6
3. spadek	7,0	5,7	7,0	6,4	8,5
saldo (1.-3.)	47,5	59,3	47,4	53,2	23,4

CZYNNIKI OGRANICZAJĄCE POPRAWĘ SYTUACJI PRZEDSIĘBIORSTW HANDLOWYCH

- (1) niedostateczny popyt
- (2) niedostateczna podaż sprzedawanych towarów
- (3) jakość towarów
- (4) wysokość oprocentowania kredytów
- (5) możliwość uzyskania kredytów
- (6) koszty zatrudnienia pracowników
- (7) powierzchnia sprzedaży
- (8) wielkość magazynów
- (9) konkurencja
- (10) nie występują
- (11) inne

III. SUMMARY

Business situation in the trade sector decreased in the 4th quarter of 2020. The IRG SGH trade confidence indicator (IRGTRD) quarterly decreased by 4.0 pts to -8.8 pts, and is now 0.8 pts down from the respective year 2019 figure, and lower by 2.9 pts than the four-quarters' average over the last ten years (which amounts to -5.9 pts). The confidence indicator and the balances of traders' general and financial situation diminished, but the surveyed firms assessed their general economic situation as good. They expect their trading activity to decrease over the next two quarters.